

INNHold MED MENINGER — MENINGER MED INNHold

Dobbeltnummer:

FOLK OG LAND's Spesial:
DE ENGELSKE
KRIGSDOKUMENTER

ELISABETH SKOGEN
FORAN MIKROFONEN

ET NÆRBILDE AV
FRONTKJEMPERNES
INNSATS

MARSJEN FOR FRED
Av Vera Grønlund

DE ALLIERTES TERROR
INNRØMMES
Av Sverre Nielsen

TERRORISTEN
BEGIN

ENGELSKE FORSKERE
INTERESSERT I
«RETTSOPPGJØRET»

ÅRETS GAVEBØKER
FRA BOKTJENESTEN

NORGE ØNSKER IKKE
TYSKE TURISTER

HVA ENGLANDSDOKUMENTENE FORTELLER OSS:

Det hadde aldri vært Englands mening å hjelpe Polen

I TYSK INTERESSE AT NORGE FORBLE NØYTRALT

I forrige nummer begynte FOLK OG LAND offentliggjørelsen av de engelske krigsdokumenter, som Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie har hentet hjem fra England.

Det er en av våre kjente forfattere og amatørforskere som har skrevet kommentarene til innholdet, som uten tvil vil kaste nytt lys over krigstidens historie. Flere lesere har spurt oss hva ordet Cab står for i nedtegnelsene. Det sikter til War CABinet. (Krigskabinetet)

Der microfilmens sidetall ikke stemmer overens med dokumentets sidetall, er sistnevnte satt i hakeparentes [ ]. Eks. [18-4] = side 18 pkt. 4.

I vår serie, som vil fortsette utover vinteren, nærmer vi oss nå 9. april 1940, og hendelsene rundt denne tid. Hendelser som nok var annerledes enn hva vi er fortalt av presse og lærebøker.

I forrige artikkel ble det antydning at hensynet til Polen ikke var den egentlige grunn til at England og Frankrike gikk til krig mot Tyskland. Før vi går over til det som direkte angår vårt land, kan det være av interesse å se litt nærmere på vestmaktene forhold til krigen i Polen. Hjelpen kunne ha vært gitt ved å gå til angrep på Tyskland på Vestfronten, så tyskerne hadde fått en tofrontet krig fra begynnelsen, eller ved å sende flystyrker til Polen, kanskje begge deler. Som bekjent var det ikke reelle krigshandlinger på vest-

fronten før året etterpå, i mai 1940. Tilbake står da å se om Polen ble understøttet med flystyrker.

I Cab 65/1 er det referater fra alle de daglige møtene i krigskabinetet med rapporter fra flyvåpenet. Ifølge disse rapporter var det britiske flyvåpen beskjefteget med å være på jakt etter tyske skip i havner eller på de ble påtruffet. Om nettene ble det kastet flyveblad over store områder av Tyskland. Ikke et eneste ord er nevnt om innsats over Polen. Dette har den enkle

forklaring at strategien for krigføringen ble vedtatt lenge før krigsutbruddet, og i den strategien fikk Polen seile sin egen sjø. Dette går klart fram fra et dokument som ble lagt fram på krigskabinetets møte på krigens 10. dag, den 9. september. (Cab 66/1 s. 153-65.)

Generalstaben viser på dette møtet først til første fase i de Anglo-Franske generalstabsforhandlingene som begynte 29. mars 1939. Der ble det fastslått at tiden ville være på vestmaktene side med den stadig tiltagende britiske styrke og kanskje ved hjelp av den amerikanske industri. På den annen side ville tiden være imot fienden, hvis ressurser etterhvert ville bli uttømt, og dette ville virke inn på de fiendtlige styrkers og sivilbefolkningens moral. Strategien gikk derfor ut på følgende:

1. En defensiv strategi, ikke minst på kontinentet med utøvelse av sterkest mulig økonomisk press.
2. Oppbygging av vår militære styrke til det punkt da det kan gåes til angrep.

(Forts. side 7)

MIDT-ØSTEN:

Begins løpebane som terrorist

En av statsminister Begins hovedargumenter for å gå imot opprettelsen av en palestinsk stat er at han anser palestinerne for terrorister. I en nylig utkommet amerikansk bok rettes søkelyset mot Begins egen bakgrunn som terrorist.

Thurston Clarkes «Blood and Fire», som for få uker siden utkom på det seriøse forlaget Putnam's Sons i New York, har vakt stor oppsikt i USA. I boken avsløres Israels statsminister Menachem Begin som en hensynsløs terrorist, som mot slutten av førtiårene var en av lederne i arbeidet med å trenge britene ut av Midt-Østen.

Hotell-terror

Den 22. juli 1946 ble hele verden rystet da det ble kjent at terrorister hadde sprengt King

David Hotel i Jerusalem, og at 91 uskyldige sivilpersoner var drept. Terroraksjonen er senere blitt stående som et av de verste overgrep mot sivilbefolkningen i det britisk-styrte Jerusalem.

Forfatteren Thurston Clarke har gransket bombeeksplosjonen på King David Hotel i detalj og konkluderer med at Menachem Begin som leder for undergrunnsorganisasjonen Irgun personlig gav ordren om å sprengte hotellet.

Senere gjennomførte Begins

terror-organisasjon flere aksjoner mot britene: I desember 1946 blir tre britiske sersjanter kidnappet og torturert til døde av Irgun. Få måneder etter eksploderte en bombe i kontoret til den britiske offisersklubb i Jerusalem. 10 personer blir drept.

Den 20. april 1947 slår Irgun til igjen, og flere sivile myrdes i et Røde Kors rekonvalesent-hjem.

Den 10. april 1948 finner Deir Yassin-massakren sted; Begin organiserer et angrep på den arabiske landsbyen Deir Yassin og 254 ubevæpnede sivilpersoner blir drept. Blant de drepte var 25 gravide kvinner — alle

(Forts. side 6)

Dobbeltnummer:

GANGSTERE OVER
DRESDEN

LA «FOLK OG LAND»
LEVE

Av Trygve Engen

MOTIV, HANDLING,
MEDLIDENHET OG
LIDELSE

Av Nils Viken

Pernille:
ET ANNET SYN

Sjefredaktør
Chr. Christensen:
TIL LAGS ÅT ALLE . . .

EN «FORBRYTERSKE»
OG EN «GOD»

PREST

Av John Sand

PEDRO I «VG»

RETTET

WILLY BJØRNEBY

NASJONALISME ER
TROSKAP OG FRED

Av Einar Glæver

JULENS HILSEN

Av Katharina Aall Normann

Rør ikke avisen

Av Bertil Brun

Jeg er så fullstendig enig i det som redaktøren skriver i nr. 9.

FOLK OG LAND må fortsette som hittil!

Det er avisens oppgave å hjelpe til med oppklaring av historien, og derved oppnå rehabilitering av NS-folkene.

Det er ikke dens oppgave å være forum for samfunnsdebatt. Det ville vel resultere i at vi kom til å slåss mot hverandre, fordi vi vel kan gå ut fra at meningene er meget forskjellige. Jeg har selv foreslått å utvide avisen, og det forslaget ble behandlet av et utvalg. Resultatet var at omkostningene ville bli for høye.

Til slutt vil jeg nevne at det kan være et juridisk spørsmål om vi har rett til å forandre «linjen».

FOLK OG LAND er startet, og holdt levende, ved hjelp av bidrag som er gitt under forutsetninger — nemlig kamp for rehabilitering. Avisen er på god vei, den blir lest av alle lag av befolkningen, og innholdet skaper debatt utad.

For en tid tilbake så jeg f.eks. at FOLK OG LAND's idéer om gjenskapning av ARBEIDSTJENESTEN, ble tatt opp i «Aftenposten».

Fortsett linjen, redaktør!

Oslo 6, Bertil Brun

SVAR: Det gleder oss alltid å høre fra gamle ildsjeler. Tidligere marinesflyver og frontkjemper, Bertil Brun, er en av dem.

Gjennom mange år har han ivret for avisens vé og vel, og det var med sorg vi måtte si nei til en utvidelse av FOLK OG LAND. Dette kan bare bli mulig ved at ALLE våre tusener av lesere sender inn bidrag til støt-teannonser. Vil det skje? Kan vi håpe på en større øremerket donasjon?

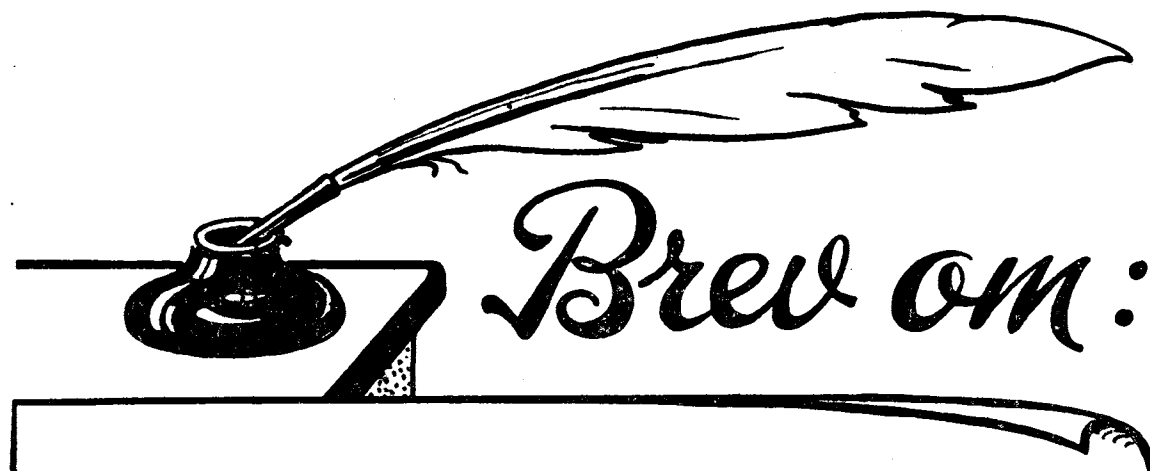
Red.

La Folk og Land leve

Av Trygve Engen

Den redaksjonelle artikkelen i oktobernummeret s. 8, er vigd underskrevne i så stor mon at eg må få lov til å koma med eit lite tilsvaer. Først må eg få arrestere uttrykkene: «forsimpling av spaltene», «motparten skal rakes ned og tilsvines», «bandemedlemmer — skal forsvaras», «rasehets skal danne hovedoppslag».

Lat det vera sagt med ein gong: Eg kjenner meg ikkje råka av dette redaksjonelle ordskytset! Om de vil blade tilbake gjennom dei 31 årgangane av «Folk og Land» pluss forgiengaren «8. mai», så vil de, blant dei mange innlegg frå mi hand, knapt finne eitt einaste som kan karakteriserast med noko av

ovanstående uttrykk. Det er lett å kontrollere, for dei fleste er underskrevne med fullt namn, eller med bokstavane T. E. (Nokre få bidrag av meir litterær/poetisk karakter er under pseudonym, men heller ikkje det merket er heilt ukjent.) Derfor er eg så «ubeskejden» at eg sjøl meiner og har gjort mitt til å gjera «Folk og Land» til eit reinsleg blad. Og eit reinsleg blad skal det vera, lat oss no vera enige om det!

Elles vedgår redaktøren at bladet har «sulteforet leserne på innhold som bringer dagen i dag, og morgendagen frem i lyset». Og han lovar å rette på dette. Ein lovnad som han også synest tenkt på å oppfylle: I nr. 9 finn vi nemleg, forutan ein kvass leiar artikkel om Kirkenes Verdensråd, også to innsendte, vel-skrevne innlegg med tidsaktuelt innhald. Eg siktar til Henning Jonassen: «Tanker i en forvirret tid», og Marna Pedersen: «Noen tanker omkring Beirut-massakren». Slikt er bra, og eg vil berre seie: Hald fram som du stemner! Ikkje noko emne må vera tabu, ikkje ein gong rasespørsmål.

Men så er spørsmålet: Vil ikkje eit slikt tidsaktuelt «Folk og Land» bli ei belastning for INO? Vil ikkje våre motmenn med ein viss rett kunne dra INOs historiske objektivitet i tvil, når instituttet på same tid skal vera den reelle eigar og utgjevar av eit politisk debattorgan, sjølv om bladet er partipolitisk frittstående?

Tanken om å la bladet gå over til eit privat selskap er ikkje noko påfunn av underskrevne, som artikkelen i nr. 9 kan gi inntrykk av. Det var diskutert på INO's årsmøte 1980, og tanken fekk støtte frå fleire hald, bl.a. tidlegare redaktør Asbj. Bru og Anders Hafskjold.

Nesna 23/10 1982

Trygve Engen

SVAR: Trygve Engen har alltid vært en foregangsmann både i Forbundet for Sosial Oppreisning og senere i INO. Vi setter umåtelig stor pris på hans uredde holdning, som i alle år har kommet til uttrykk gjennom innlegg og artikler både i FOLK OG LAND og andre aviser. Og vi håper også i fremtiden å nyte godt av hans gode penn i FOLK OG LAND. Han har utvilsomt meget å yde når det gjelder å bringe avisen fremover.

Når det gjelder organiseringen av FOLK OG LAND, kan vi bare konstatere saklig uenighet mellom Engen og oss.

Kåre Haugerud

Levende død

Av Jan Ødegård

Redaksjonen i FOLK OG LAND går i siste utgave av avisen, nr. 9-82, til rette med Trygve Engens artikkel «En som venter på en kursendring», og betegner Trygve Engens ytringer som nærmest lettsindige. Avisens kommentarer har også et haleheng hvor de frir seg fra såkalt «bandevirksomhet» i nasjonal sammenheng. NF vil ikke ta større del i debatten, annet enn å gi Trygve Engen støtte for hans vidsyn, likeledes som han, ytrer ønsket om at det virkelig blir en kursendring.

Vi er på det nåværende tidspunkt fristet til å betegne «Folk og Land»-linjen som LEVENDE DØD. Levende, fordi man fremdeles finner skribenter som Henning Jonassen, Trygve Engen og så absolutt Marna Pedersen for å begrense dette til siste nummer av avisen. DØD, fordi avisen ved flere anledninger fører en styrt angrepslinje mot nasjonale grupper, som bygger bro over Vidkun Quislings budskap fra 30-40 årene, tilpasset til ny nasjonal politikk av idag.

Vi kan ikke forstå at det i fellesnyttens navn kan tjene «Folk og Land»s leserkrets å gå til masochistisk skrittsparkering mot sine egne gjennom vulgæromtale av rasebevisste og anti-kommunistiske patrioter eller «bandemedlemmer som kaller seg nasjonalister» for å sitere «Folk og Land». Redaksjonen avslutter artikkelen med å sitere Vidkun Quisling med følgende ord: «Oppfør dere slik at hele det norske folk blir glad i dere». Sitatet avsluttes med redaksjonens ord: «Ja, la oss det!» Om dette siste er en up to date-linje, tviler jeg sterkt på. Den mannen, redaksjonen siterer har nok funnet støvets skjebne i INO's bokhyller. Repatrieringen av Vidkun Quisling og hans hær-menn ser ut til å gå inn i en trist slutfase hvor 40 års kamp for rettferdighet er til ende.

Avslutningsvis kan vi nevnte at NF vil fortsette sin nasjonale politikk, hvor det også er avsatt plass til NS-epoken.

NF var således ved Gjerpen

24. oktober for å legge ned krans og minnes Vidkun Quisling. Vi etterlyser en navne/minne-plate på hans sten, og stiller oss spørrende til hvorfor det i avisen ikke var avsatt plass i denne anledning til et minneord for Vidkun Quisling.

En hilsen fra NF ansvarlig «bandeleder», Jan Ødegård

SVAR: Jan Ødegård maler i sitt innlegg FOLK OG LANDs redaksjon på veggen. Han kaller oss «levende døde» fordi vi ikke støtter Nasjonalt Folkepartis linje.

Alle tidligere NS-medlemmer som støtter opp om FOLK OG LAND, og INO, fulgte Vidkun Quislings ånd og tanke. Ut fra dette har vi drevet vår virksomhet helt fra begynnelsen. Å gå aktivt inn i dagens parti-politikk har aldri vært aktuelt for oss. At Jan Ødegård ikke kan akseptere det, må vi bare beklage.

Alle aviser kan bli bedre, også FOLK OG LAND. Når Ødegård bruker uttrykk som «levende døde» om redaksjonen, håner han også den store skare som i alle år har støttet trofast opp om avisen. Oppslutningen tyder på at det er dagens Folk og Land våre lesere vil ha. Vil Ødegård fremme sitt partis oppslutning, står det han — som alle andre — fritt å gjøre det g j e n n o m sin egen avis. Livsberettigelsen til aviser kjennetegnes jo nettopp gjennom at de klarer å samle nok abonnenter til det økonomiske grunnlag for utgivelsen. Det må da også den «levende» kretsen rundt Jan Ødegård klare ved egen hjelp?

Debatten om FOLK OG LANDs redaksjonelle linje anses med dette for avsluttet.

Kåre Haugerud

Kirkenes forrederi

Av Leif Fjeldberg

Det gledet meg meget å se lederen i siste nr. av FOLK OG LAND (nr. 9/82) om Kirkenes forrederi. Det er beklagelig at så få er oppmerksom på dette. I det hele tatt er det meget interessant å lese i FOLK OG LAND, så jeg gleder meg til hver gang det skal komme.

Med beste hilsen fra Leif Fjeldberg

I skal ikke endre kurs

Tak for det senest tilsendte nr. af avisen! — Om noget sådant overhodet er muligt forekom det mig at være endnu bedre end de foregående numre. — I skal ikke endre kurs... redaktionelt!

«Skuden ligger ret i søen»... og med dygtige officerer «på broen».

Knud Nielsen, S-211 52 Malmø.

Fredsmarsjen

Herr Redaktør!

I Folk og Land nr. 9 -82 gjengir avisen mitt brev fra Moskva etter fredsmarsjen der.

Avisen setter ordene fredskvinnene og fredsmarsjen i gåseøyne, kaller marsjen et bløffarrangement og viser derved mangel på forståelse eller kanskje også forakt for de modige kvinner som søker nye veier i arbeidet for fred.

De kvinnene som var med i fredsmarsjen blir kalt naive, undertegnede medregnet naturligvis. Men toppen av naivitet må vel være å godta løse påstander og rykter, og å sette dem på trykk som sannhet. Jeg sikter til avisens lille eventyr om sovjetiske fredskjempere som fikk plass på sinnsykehus i stedet for å treffe fredskvinnene. Jeg har ikke truffet disse såkalte fredskjempere, har aldri hørt om dem og tror ikke at de eksisterer. Jeg vet for meget om livet i Sovjetunionen og menneskene der til å la meg innbille den slags.

De kvinnene som står bak fredsmarsjen er verken naive eller bløffmakere, men bevisst arbeidende kvinner som prøver nye veier for å oppnå fred. Jeg innrømmer at det kan være vanskelig, ja kanskje umulig, fordi krigstruselen er innebygd i det kapitalistiske, økonomiske system. Et fritt næringsliv MÅ medføre overproduksjon og arbeidsløshet, som igjen kan føre til krig. Og fordi næringslivet er eiet og dominert av private vil disse være mer opptatt av sine egne penger og sin egen sikkerhet enn menneskehetens ve og vel. Ja, de ser kanskje på en krig som et nødvendig onde, og det eneste som kan redde dem fra en økonomisk misère. — Mens de klokkelig utpønser utveier til å redde seg og sitt.

Quislings tanker var forut for sin tid. Hadde han levet idag ville han sett annerledes både på Sovjetunionen og på vesten, men fremfor alt ville han sett annerledes på kvinnenes innsats. Og i motsetning til Folk og Land ville han beundret disse initiativrike kvinnene og deres utradisjonelle metoder. Quisling innså mannens fallitt i politikken og jeg vil gjenta det han sa kort tid før sin død og som Folk og Land visstnok har glemt: «NÅR (Forts. side 6)

FOLK^{og}LAND

UAVHENGIG AVIS

Redaktør: Kåre Haugerud. (Trøffes kun efter avtale.)

POSTADRESSE: Boks 924 Sentrum, Oslo 1 - Tlf.: (02) 19 06 71 (Tlf.svarer)

Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo:

Mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 10—14 og onsdag kl. 18—21.

Abonnement: Pr. år kr. 80,-. I omslag kr. 100,-. Utlandet + kr. 10,-.

Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248

Utgiver: A/S Historisk Forlag

Annonser forskuddsbetale med kr. 1,- + m.v.a., pr. spaltem.m.

Minstepris kr. 50,-

Trykk: Viking Boktrykkeri A.s

Fredsprisen

Den norske Nobelkomité har truffet sin beslutning. 10. desember får Alva Myrdal fredsprisen.

Vi hadde igrunnen ventet det.

«Fredskvinner» er populære i Norge, blandt folk som ikke har lært noe som helst.

Trass i 9. april 1940, trass i Nygaardsvold og alle hans ridere av «det brukne gevær».

Trass i krig og okkupasjon.

Trass i våpnene der øst, som peker mot landet vårt.

Alva Myrdal, fredsprisvinneren som står på sine krav om at vesten må nedruste, selv om øst fortsetter opprustningen.

Alva Myrdal, fredsprisvinneren som gjennom sin agitasjon og sine «pasifistiske» skuespill, tjener krigen og i virkeligheten er Moskvas sanne venn.

Store deler av verden mener at den norske Nobelkomitéen viste feighet og ynkelighet i valget av fredsprisvinner. Visst gjorde den det.

LECH WALESA SKULLE HATT PRISEN.

Som Geneve-avisen La Suisse skriver:

«— En fredspris til Walesa ville ha betydd at frihetens og menneskeverdets flamme, som er en forutsetning for fred, hadde fått lyse mot en hensynsløs ideologi. Men da ville man også ha risikert å vekke mishag hos en stormakt, som ikke liker slik publisitet for et av sine ofre.

— Har den norske komitéen vært redd for følgen av å gi Fredsprisen til Walesa? Det er vanskelig å si, men den har i hvert fall latt en god anledning gå fra seg.»

Og DAILY EXPRESS skriver:

«Verden ventet på Nobels fredspris. Ville det bli Lech Walsas? Ville det bli paven? Men nei. Det ble Alva Myrdal og Alfonso Garcia Robles fra Mexico.

Denne utdelingen er ikke verdig Nobels idealer. Den norske komité som foretar utdelingene, kan ikke få noen anerkjennelse for sin avgjørelse. Fredsprisen er blitt devaluert.

Fru Myrdal var Sveriges avrustningsminister og synes å ha vært vellykket i denne oppgave å dømme etter den svenske krigsmarines fullstendige mangel på evne til å finne en fiendtlig ubåt. Alt hva Sveriges nedrustning har oppnådd er å oppmuntre Sovjetunionen til å gjøre innfall i svenske territorialfarvann. Det er neppe noen seler for freden. Robles er Mexicos delegerte ved en nedrustningskonferanse som har vært igang i 30 år uten å sette noenting ut i livet. Disse utmerkelse er ikke nobelprisens idealer verdige.

Om fredsbevegelsene

— De europeiske fredsbevegelser har hittil tjent Sovjets strategi. Det er med bakgrunn i dette vi må se de bevegelser — som i alle fall inntil ganske nylig — ensidig gikk inn for europeisk atomnedrustning, og som i høy grad har lagt an på å fremstille atomkrigens redsler. Ved å gjøre dette har de bare oppnådd å hjelpe Sovjet til å nå sitt viktigste strategiske mål: KONTROLL OVER EUROPA. De har ikke tjent fredens sak, hvis da ikke KAPITULASJON er en form for fred.

(Eystein Fjærli i «Farmand», nr. 25. 19/12-81)

Redaksjonen avsluttet 12. november

Til lags åt alle . . .

Av Morgenbladets sjefredaktør CHR. CHRISTENSEN

Kjære Pernille. La oss ikke bli som vanlig er: «mens hele det en storgråtende liten pjokk på uenige om hva vi er enige om. I norske folk jublet o.s.v.» fire år: «— De har tatt pappaen min».

Da jeg skrev tenkte jeg imidlertid også på dem som gråt. Jeg Dette er en årsak til at jeg har skrevet: «... et folk hvor kom selv uhyre raskt hjem i mai skrev om et flertall, uten å nevne noe mindretall.

flertallet var lykkelige over at 1945. «Mine folk» var opptatt med å arrestere «nazister». Et av de første mennesker jeg traff var

C. C.

RETTELSE

Av VG's tegner PEDRO

Jeg er blitt gjort oppmerksom (om angivelige selvmord i de ikke referert til meg i boken. Jeg på en artikkel i Deres blad nr. 7 norske styrker i England under har bare levert illustrasjoner til for i år: «Hvorfor skal korrupsjonen i Skotland ties ihjel?». Dette er en ren misforståelse. har noen som helst tilknytning Skribenten, Willy Bjørneby, har Den bok som Bjørneby siterer til det emne som er nevnt. her trukket mitt navn inn i argumentasjonen med et sitat som et men av min nå avdøde venn mulig bevis for sine påstander Eilif Odde Hauge. Det er heller

S. Grenning (Pedro)

EN «FORBRYTERS» OG EN «GOD» PREST

Av JOHN SAND

I Riksadvokatens Meddelel- Svendsen — kirkefrontens ille- Kors hjelpevirksomhet under sesblad for 1946, side 42-43 re- gale krumtapp — drev en mang- krigen. Hun skrøt av hvordan teres Horten Byretts dom over foldig virksomhet, karakterisert denne rent humanitære organi- sjoneprest Jarle Knut Geelmuy- slikt av en av hans kontakter: «I sasjon ble misbrukt.» den, som gjorde tjeneste en tid hans døvekirke var det danske- Majoren stiller også spørs- mat i alterringen og våpen i målet: «Behøver en fremtidig okkupant å respektere våre krav om beskyttelse av institusjoner og virksomheter vi etter folkeretten har krav på når vi for all verden skryter av hvordan vi krenket høytidelig undertegnede og ratifiserte avtaler under siste krig?»

I dommen understrekes det at tjenesten som prest ikke må bedømmes mildere enn vanlig frontinnsats.

Hva «forbrytelsen» gikk ut på forteller også dommen: «Hans virksomhet som prest besto i å forrette ved begravelser og elers drive den prestelige virksomhet som det var anledning til.»

Det skulle være unødvendig å fortelle at Geelmuyden for denne virksomhet ble idømt rettighetstap og flere års tvangsarbeide.

Og så til historien om den «gode» prest. Den fortelles av ingen ringere enn lederen for Hjemmefrontledelsens sekretariat, Tore Gjelsvik, i hans bok «Hjemmefronten» side 135: «Døveprest Conrad Bonnevie-

en ledende stilling innen Røde

en ledende stilling innen Røde

en ledende stilling innen Røde

en ledende stilling innen Røde

Bjerkadal, 8643 Bjerka, 12/10 1982 John Sand

ORDEN, RETTFERD — FRED

Voldsmentaliteten er blitt et stort problem i landet vårt. Ikke men følger gamle veger — mot stupet.

Alle innrømmet tidligere at Nasjonal Samlings program var bedre enn noe annet, men at Vidkun Quisling sto i vegen for gjennomførelsen av det.

Nå er Quisling borte, men programmet står der med all sin

kraft, like tidsaktuelt og levende. Hvorfor ikke nytte det? Hvorfor ikke gjennom det kvitte seg med vold og mobbing, ledighet og nød?

Gjennom det skaffe landet ORDEN, RETTFERD OG FRED. Bjarne C. Ytterhorn, Bergen

NASJONALISME ER TROSKAP OG FRED

Jeg vil her forsøke å utlegge min enkle filosofi omkring begrepet NASJONALISME. Dette er tanker som har utviklet og styrket seg særlig i løpet av de siste 3 år, — tanker som jeg mener bør takes opp og vurderes av enhver ny nasjonal bevegelse som vil en rettferdig nasjonalisme for alle folk i verden, og som jeg derfor gjerne deler med flest mulig andre.

Mitt utgangspunkt i forståelsen av ordet NASJONALISME, er troskap og fellesskap til den gruppe individer man har sitt opphav i og naturlige tilhørighet til. Begrepet NASJONALISME dekker riktignok den store fellesskapsgruppen — folket og landet, nasjonen, men både nasjonen og nasjonalismen har sin rot så dypt som i kjernefamilien, — ja, endog helt ned til ekteskapskapsens troskapsed: det bindende «Ja»! I første ledd gjelder troskap til ektemaken, en ubrytelig troskap som både er nødvendig for — og skal symbolisere/bevise tryggheten i familien — som igjen skal være med å prege en trygg, sterk og rotfast karakter og personlighet i barnet. Barnets personlighet igjen, skal jo være med å forme nasjonen ettersom barnet vokser opp, og her vil da folket/nasjonens styrke eller svak-

het vise seg. Et samfunn preget av løselige familieforhold og utroskap, vil være svakt og lett å infiltrere og bryte opp av makter utenfra. Historisk kan jeg henvisne til bl.a. «Romerrikets fall».

En sterk og livskraftig nasjon må ha en fast og trygg familieform — kjernefamilien, — som forutsetter TROSKAP! — Familieinstitusjonen er et bilde på nasjonen i miniformat. — Og troskapen til ektefellen således et bilde på troskapen til nasjonen! (Ikke dermed sagt at alle som sviker sin make er potensielle landssvikere, eller omvendt, — men prinsippet er det samme.) Vi må se bort fra fullstendig feilslåtte ekteskap, hvor beste utvei er skillsmisser. — i et godt og riktig ekteskap *fordres der offer fra begge parter* og at man er positivt innstillet overfor hverandre! — Likeledes fordrer styrken i en nasjon at hver enkelt er positiv til — og *trofast mot sine folkefeller* og den kulturelle egenart.

Personer som bryter inn i et forhold/ekteskap mellom to mennesker, begår i prinsippet en krigshandling mot sin neste — idet vedkommende røver et annet menneske's kjærlighet. — Ja, vedkommende slår endog ihjel kjærligheten i den frarøvede

part, idet inntrengeren forårsaker lidelse og sorg, formørkelse for den tapende. — Og den part som da går fra sin make og over til inntrengeren, begår således svik mot sin tilhørende. Forhold som knyttes til fremmedkulturelle er således svik mot ens egen folke/kulturkrets, — og fremmedkulturelle som er frekke nok til respektløst å bryte vår integritet, viser ikke kjærlighet til det menneskebilde vedkommendes hjerte begjærer idet den fremmede egen arv bryter ned vårt bilde! Dette er et bilde på krig og forræderi enkeltmenneskene imellom — som prinsipielt er beslektet med — og et bilde på krigen mellom nasjonene. Man skal som kjent helst ikke blande religion og politikk, så jeg vil forsøke å unngå det i størst mulig grad, men jeg synes likevel det her er på sin plass å nevne det 10. bud, som jeg personlig anser for et kjernebud idet det så åpenbart omfatter de andre; — Du skal ikke begjære din nestes hus, hustru, eiendom eller noe annet som hører din neste til! — Hadde menneskene respektert denne lov i større grad, hadde mang en krig og elendighet vært unngått, ganske fordi urett avler misnøye og ufred! Min mening er ikke å score politisk poeng på religion,

men jeg mener menneskene bør forsøke å ta religionens (kristendommens) budskap mer i bruk fremfor å skape flest mulig frittstående og konkurrerende ideologier.

Et av de elementer som ofte truer ekteskapets samhold, er det rent seksuelle begjær etter noe nytt. En populær vri på slik vranglære i vår tid, er å blande sammen begrepene «kjærlighet» og «sex», — få folk til å tro at disse er en og samme ting, hvilket de ikke er! De er snarere to motpoler. Kjærlighet er et brennende ønske om godhet til — og omsorg for andre — et skikkelig troskapsforhold. — «Sex» derimot er begjær, og begjær kan i utøylede former — og utover ekteskapets eller andre troskaps grenser, drepe kjærligheten, ødelegge et forhold mellom to mennesker.

Men for all del, — det er ikke min mening med dette å dømme mine medmennesker for eventuelle synder! Jeg mener bare å påpeke noe av de årsaker som er skyld i menneskenes ulykke, krig og ufred. I stedet vil jeg henvisne til ordet som sier: — Deres synder er eder tilgitt, gå hen og synd ikke mer!

Den personlige og ekteskapslige troskap gjelder i prinsippet selvsagt like meget den folke-

gruppe/kulturkrets man tilhører, d.v.s. ens egen eller beslektede nasjonaliteter. (Norge tilhører f.eks. en europeisk krets). A være tro mot folk og fedreland, innebærer selvsagt også at man finner sin livspartner blandt — og fører slekten videre med en folkefelle eller beslektet (assimilerbar) nasjonalitet. Troskap til folk og nasjon, er bare i forstørret format et bilde på troskapen slik den skal være i ekteskapet — og omvendt.

Det hjelper lite for fredens sak å danne verdensomspennende «fredsbevegelser» og å gå fredsmarsjer, så lenge man bryter fredens bud. — Dersom man fortsetter å stjele fra sine medmennesker, er likevel krigens ånd blandt menneskene like levende, og fredsbevegelsene blir bare en ny front i kampen mellom dem!

De internasjonale fredsbevegelser er etter min mening i likhet med internasjonale organisasjoner generelt, bare et bilde på vår tids Babylon. — De er som fluepapir som tiltrekker mennesker som vil skape paradiset på jorden ved umoral; — dersom jeg har forstått dem rett, er internasjonalsismens mål at alle, du og jeg, skal eie hele verden. — Dette er egoisme! — De vil ta (Forts. side 7)

Gangstere over Dresden

ET ØYENVITNE FORTELLE

Dette er en autentisk skildring av det forferdelige luftangrep som anglo-amerikanske storgangstere rettet mot Dresden, Denne helt forsvarsløse by natten til 14. februar 1945.

Kvinner og barn var målet, men DAGER I FORVEIEN HADDE HUNDRE TUSENER AV UTENLANDSKE KRIGSFANGER OG ARBEIDERE STØMMET TIL BYEN, FOR Å SLIPPE UNNA KRIGSHANDLINGER. I DRESDEN FØLTE DE SEG TRYGGE.

Over en million mennesker var stuet sammen innenfor byens grenser dødsnatten.

«Det var ingen i Dresden som trodde at det som var hendt i Berlin og Köln, i Hamburg og München, kunne hende der, at der ville bli sloppet bomber over byen ved Elben. Folk sa at Dresden var blitt erklært for «de såredes by», den hadde ingen militære mål innenfor sine grenser. Faktisk hadde heller ikke noe hendt der før den 13. februar 1945. De få bomber som var falt i byens sentrum hadde ikke forårsaket ødeleggelser av betydning. Hva dype bunkere og store bombesikre kjellere angår,

så var hverken materialer eller arbeidere for hånden. Alt var blitt sendt til fronten, slik at hjemlandet måtte greie seg selv. De hakker og spader som kunne ha vært til nytte når det gjaldt å grave ut overlevende etter et eventuelt bombeangrep, var blitt avhentet i husene til bruk for Volkssturm og Hitler-Jugend, for kvinner og utenlandske arbeidere til oppførelse av Ostwall. Folk i Dresden nektet å tro at bomber kunne bli kastet over den byen.

Dresden hadde normalt et innbyggertall på 630 000. Den mannlige befolkning befant seg for størstedelen ved fronten og var tallmessig blitt erstattet av garnisonerende soldater i nærheten, av utenlandske arbeidere og av krigsfanger. I de første dager av februar 1945 var der imidlertid stuet sammen over en million mennesker innenfor byens grenser. Den røde armé stod da allerede langt inne i Schlesien, og strømmer av flyktninger østfra befant seg på ustanselig og møysommelig vandring i retning av Sachsen og følte seg trygge da de kom fram til Elben. Vestfra hadde også flyktninger i hundretusenvis funnet veien til Dresden for å komme seg vekk fra de

krigshandlinger som raste i deres hjemlige trakter.

Og Dresden var helt blottet for militære anlegg, — der fantes ikke noe som kunne kalles militært forsvar der. — Luftvern batteriene var for lenge siden blitt sendt til fronten, kampflyene stod på bakken og kunne ikke brukes av mangel på olje og på grunn av sabotasje. For da de fiendtlige fly kom, og de siste tyske maskiner lettet for å oppta kampen mot dem, ble de dirigert til Schleswig-Holstein, mens Dresden ble forvandlet til en ruinhaug.

Den natten var over 900 fiendtlige fly på vingene. — Dresden var bare ett av de mange mål, men ingen annen tysk by ble så systematisk ødelagt. Uret på Frauenkirche viste 21.35 da helvetet plutselig brøt løs. I førti minutter haglet det med bomber over den forsvarsløse byen: først «block-busters» (bomber som ødelegger hele kvartaler) og landminer, deretter brannbomber og fosforkaniserte. Det var førti minutter med angrep på angrep, — førti minutter med fortvilelse og dødsredsel for en million menneskelige vesener. — Klokken 00.20 kom den andre (Forts. side 13)

Tidsbilde

Av EINAR GIÆVER

*Streik! — og krav
som høk over høk
fredsbud er tiden ellers fylt av
ungdom sløvet i giftenes røk
Solidaritet og Broderskap
til fremmed og fjern,
vårt eget kjøtt og blod sviket
ofret det ufødte liv
Fred og kjærlighet
nevnes for horskap
billig er Skjøgens smil
De som hint svik så stort har dømt
har sitt eget i dag forsømt.*

*Ærlig arbeid er umoderne
foraktes, mindreverdig for levedofolket
— få heller slaver fra utenom
i solidaritet og broderskap
moter — musikkflom og fest fortolket;
Rom's fall er glemt i natt.*

*Den som forstår været og vindens vei
— han se i fremtidens speil
Så lenge du stjeler vil krigen råde
— slik jeg vil spå det
Man roper i frykt for atom-ild
— selv tar man livet i mors-liv
Folk jager verden rundt etter sommer
rastløse, krever og krever,
elvene krysser blindt i flommer,
hvordan skal det bli fred av slik møye?
— fascismen lever;
enhver er «Herrefolk» i eget øye!*

Einar Giæver, Jøvik/Tromsø

ELISABETH SKOGEN FORAN MIKROFONEN :

Snart er det ingen igjen som tør stå frem og fortelle hvor urettferdig vi ble behandlet

Synd at ikke den meget dyktige radioreporters intervju med Elisabeth Skogen fikk en ennu bedre sendetid 16. oktober.

Det var en opplevelse å høre hennes feiende friske replikker, der hun fortalte sin eventyrlige og spennende livshistorie. Mange som hørte sendingen sprang sikkert sporenstreks til nærmeste bokhandel for å kjøpe boken hennes: «ALDRI TILBAKE» (Aschehougs Forlag). Det bør også du gjøre.

Vi kan glede de av leserne som gikk glipp av radio-intervjuet, med at FOLK OG LAND tok et opptak av det:

Elisabeth Skogen, vi hugsar deg frå fjernsynsskjermen — solkorsserien — Haagen Ringnes. Det var spennande, — særlig reaksjonen vel?

Ja det var spennende, det var det, men det gikk bra.

Å stå fram og fortelle at du var i NS og det det fører med seg, — det var ikkje alle som ville det?

Nei, det var kanskje derfor jeg gjorde det. Det var liksom en slags retferdighetssans på en måte da, i og med at jeg fikk høre at Haagen Ringnes hadde så vanskelig for å finne folk som ville stå frem og snakke om dette her. Og vi var tross alt veldig mange. Så, — tenkte jeg, — all right, — hvorfor ikke?

Nei... du var redd for hva som kunne skje etterpå?

Nei jeg var ikke redd. Jeg har jo vært datter til min far i så mange år at jeg visste jo hva det innebar. Redd var jeg ikke, men jeg visste at det ville få konsekvenser.

Han var lensmann i Lier?

Ja han var lensmann — såkalt «nazi-lensmann» under krigen.

Men far hans igjen, altså bestefar var på den andre sia.

Han var på den andre siden ja, og det var jo det som ble vårt store familiedrama.

Det varte under hele krigen og etterpå også forsåvidt i sin konsekvens.

Ja det var jo det som var opp-takten til det hele. Vi var jo en lykkelig familie. Jeg var meget heldig, hadde en herlig barndom, privilegert familie.

Og så vakker bygd da?

Og så vakker bygd ja.

Lier med alle grønnsaker og...

Du er landbruksmann, hører jeg. Ihvertfall så hadde jeg en herlig barndom og familien var veldig samlet. Vi var jo bestandig sammen. Og så plutselig startet dette her. Den 9. april blir det jo — for å sette dato på det.

Du, nå må eg fortelle deg at grunnen til at eg har bedt deg komme til studio her i dag er ei bok som er så fersk at det lukter trykksverte, — «Aldri tilbake»... Men du er jo kommet tilbake?

Ja jeg er kommet tilbake, og det kan høres paradoksal ut, men det er faktisk tittelen på et av de siste kapitlene da, som gjaldt far, som ikke ville tilbake.

Ja det skal vi komme tilbake

til. Nå skal vi først følge den unge, pur unge, Elisabeth Skogen. Det kom fred, det kom rett-sak, det kom en far i fengsel og du reiste til Paris.

Ja jeg reiste til Paris.

Var det for å komme bort, eller?

Ja naturligvis var det det. Det var for å komme bort. Det er ikke for å si at jeg ikke kunne ha blitt i Norge, det kunne jeg godt ha gjort. Men, som boken vil vise, både mor og jeg hadde hatt en vanskelig tid. Far satt inne. Det ble et veldig spent forhold mellom oss.

Men kunne du fransk da?

Nei jeg kunne ikke fransk.

Lierdialekten går da ikke så godt i Latinerkvarteret?

Nei men først så skulle jeg til en familie som hushjelp, som min mor var blitt kjent med da hun jobbet i en bank i Paris. Som hushjelp, og jeg skulle så samtidig lære fransk.

Mor var fransk?

Ja mor var fransk, men vi hadde aldri snakket fransk hjemme. Så jeg kunne ikke fransk. Hun hadde jo nok med å lære norsk. Men ergo drar jeg avsted, og det blir begynnelsen til det man kan-

skje kan kale et odysse — så mye rart som hendte underveis.

Unge Elisabeth var kabaret-songarinne, ho var bouquiniste. Kva var det mere?

Jeg var hushjelp, jeg var gouv-vernante, jeg var mer — jeg var jo mannequin, jeg var fotomodell. Og så ble jeg jo omsider gift — omsider, omsider... jeg var ung nok. Men ihvertfall så var det en feiltagelse og så absolutt min skyld.

Men det var to barn?

Ja det ble to.

Og dermed så starter et nytt drama?

Så starter et nytt drama. Du vet lovene den gang i Frankrike de var fremdeles gamle, jeg tror det var såkalte Napoleon Cords — «Cord Napoleon» som ikke jeg hadde greie på. Du vet lovenes irrganger de er veldig vanskelige. Så jeg ble fradømt foreldreretten fordi jeg reiste, mens jeg forsøkte å finne meg arbeide og leilighet. Og da dette ble et faktum, så ble jeg, som jeg kan bli med visse anledninger. Det vil si jeg ble sta, og det eneste jeg da hadde å gjøre det var å finne på en måte å få barna mine tilbake. Jeg hadde loven mot meg, jeg hadde alle mot meg, jeg var alene.

Far visste jeg at det ikke var noen hjelp å få fra. Han var i Argentina. Han var imot skilsmisse, — det hadde han sagt før jeg giftet meg. Men jeg fant min utvei og så dro vi til Paraguay.

Dro ja... Dette var fort fortalt, men det var jo dramatisk. Du hadde rett til barna 14 dager om somaren. Og så drar du til Sveits... og kva var det som skjedde?

Jeg hadde litt flaks og det skal man alltid ha. Litt flaks. Jeg hadde jo pass både på meg og barna, men de ville jeg naturligvis helst ikke bruke. Så var jeg nå så heldig fra Frankrike over til Sveits å komme opp i en barneflokk. Det var noen «tanter» på tur med mange småbarn.

Jeg blandet mine med dem og vi kom over grensen uten å måtte vise pass. Jeg hadde spart sammen noe penger, som mannequin og ved å lage hekser. Med disse sparepenger tar vi så fly til Brasil og en masse buss og tog rundt i landet. Jeg følte at det hastet.

Du måtte skjule dine spor og så. Du visste at INTERPOL var etter dere?

Ikke enda, men den følelsen hadde jeg, for under rettsaken fikk jeg vite at vi var blitt fulgt av en detektiv de siste månedene.

Du er da i Paraguay, som du fortalte. I jungelen. Uten pengar. Men du overlever på maniokka, mais, høner og frukt?

Og ei kul!! Ja vi hadde ei ku. Denne kua var en ganske fantastisk sak for den ga melk. Jeg fikk aldri en dråpe ut av den, men den lot seg melke av min lille datter. Hun skaffet de første penger til hus ved at hun, på skoleveien, solgte den melken vi ikke drakk selv. Og så hadde vi en hest. Den satte jeg barna oppå og så diltet vi iveri til den vesle skolen blandt indianerbarn. Men vi hadde et problem, det var at det man lærte var guarani, det var ikke spansk lenger. Jeg trodde at nu skulle vi begynne å lære spansk. Jeg satt med en ABC som jeg hadde fått låne og forsøkte å lære spansk. Ikke hadde jeg radio eller noe som helst. Og spansk måtte jeg jo lære for en dag å få arbeide. Barna snakket til meg på guarani og jeg snakket til dem på fransk. Det ble et babelsk språk. Men det var en skrekkelig fin tid.

Du fortalte før vi gikk i studio at Sartres eksistensialisme også var din filosofi? Du har alltid et valg, du er ansvarlig for ditt liv og din lagnad. Dette låg hos deg som et grunnelement...

Ja det gjorde nok det. Det er klart at man har vanskelig for å sette ord på slike ting. Og Jan Paul Sartre er jo ikke noen lett (Forts. side 6)

MÅNEDENS «PERNILLE»:

De vise og de kloke, de med makt og myndighet blir alltid tilkalt for å kommentere, ikke minst for fjernsyn og presse når noe skjer. Dette for å hjelpe oss til å gjøre opp vår egen mening om det som har funnet sted. Bresjnev var gjerne en av kommentatorene, det var han da også til massakrene i de palestinske flyktningeleirene i Beirut. Han sidestilte disse massakrene med de værste foretatt av de tyske nazistene.

Snakk om å gå over bekken etter vann. Men det er mulig at Bresjnev har falt som offer for egen propaganda, slik at han føler seg som erkeengel blant andre engler i det sovjetiske paradiset. At han tydeligvis tror at verden har glemt etter ensidig tuting av ørene fulle

om nazistiske udåder, er noe annet.

Men Amnesty International's årsrapport for 1981 leser han vel ikke, den som beretter om politiske arrestasjoner, tortur og henrettelser i 121 land i året som ligger bak oss. For her figurerer også Bresjnevs underbare verden, ja, en kan vel si at den er godt representert i rapporten.

Under leting etter en opplysning i Gyldendals 1-bindts Konversationsleksikon dukker Dresden opp øverst på en side. Jeg leser de få ord som står:

«Dresden, til 1952 hovedstad i Sachsen, nå hovedstad i området D. i Øst-Tyskland. Ca. 505 000 innb. Vakker beliggenh. og mange hist. bygn., bl.a. kat. slottskirke (18. årh.). Under et alliert bom-

beangrep i febr. 1945 ble nesten alle museer o. a. off. bygn. sterkt skadet el. lagt i ruiner. I museet fantes en verdensberømt malerisaml.» Derpå følger litt om dens skjebne, og så følger neste oppslagsord.

Det er ikke lenge siden jeg leste den engelske historiker David Irvings bok «The Destruction of Dresden», så jeg sitter da inne med andre opplysninger om hva det primært gikk ut over under bombingene av Dresden. Men dette skal muligens også glemmes. Bare ett må aldri glemmes, det som idag er Vest-Tysklands misgjerninger. Jeg skriver Vest-Tysklands, for det ser ikke ut til at øst-tyskere bedrev noe, for ikke å snakke om østerrikerne.

Det er forunderlig det hele, men

en må vel være forsiktig med å uttale seg for vi har jo ikke sluttet fred med Vest-Tyskland og er vel enda på et vis i krig med det, så en kunne jo komme inn under en lov som i sin tid ble flittig anvendt om bistand til fienden.

«Gullet» kommer hjem fra et eller annet hun har vært ute på og jeg forsøker å indoktrinere henne litt og legger utdrag av Amnesty Internationals rapport foran henne. Det var spilt møye, for i timene i Samfunnsfag på skolen holder de for tiden på med høytlesning fra en eller annen beretning om Auschwitz.

Ja, det er jo bra lesning, selv de verste videofilmer kan ikke gjøre det inntrykk på ungdommelige sinn som nevnte bok må gjøre. Jeg er glad for at hun enda ikke

vet — kanskje aner hun noe — hva hennes mormor og morfar sto for under krigen. Ellers ville vel de ble funnet medskyldige, og hun ville nekte å ha noe med dem å gjøre. Hun er i den alder, da det bare finnes sterke anti- eller sympatier.

Jeg har intet — intet overhode til overs for, ja, jeg avskyr forfølgelse eller grusomheter av noen art, og jeg synes henrettelser, selv «humant» utført er uverdige siviliserte samfunn, og bare en «fine-re» måte å ta liv på. Og jeg frikjenner ikke tyske nazister for noen av deres ugjerninger.

Men det må bli balanse i det store bildet, dersom all gru skal opphøre.

Pernille

Et annet syn

Fredsmarsjen . . .

(Forts. fra side 2)

VI MENN IKKE HAR KLART Å SKAPE EN BEDRE VERDEN SÅ MÅ NU KVINNENE TA FATT». Ordene ble sagt til Maria Quisling som bragte dem videre til andre kvinner.

Oslo, 25. oktober 1982,
Vera Grønland

Elisabeth Skogen

foran . . .

(Forts. fra side 5)

lesning. Men etter å ha lest det noen ganger så fant jeg ut at dette var akkurat min måte å tenke på. At man har ansvaret for seg selv, man kan ikke skyldes på andre om noe går galt, og hele tiden blir man stillet overfor valg og da gjelder det å velge og så fortsette på den veien. Ser man at man er kommet galt ut, begynner man på nytt igjen.

Du møte omsider faren din i Argentina.

Det var i Argentina ja.

Da var han litt bitter kanskje? Ja far var bitter. Han var det. Jeg traff ham igjen, etter å ha vært adskilt og du lurte kanskje på hvorfor jeg som var så nær i de årene i Paraguay, at jeg ikke hadde noe med ham å gjøre.

Men jeg var da klar over at INTERPOL og det franske politi var på leting etter oss (men de fant oss aldri). Jeg turde ikke å gi livstegn til noen. Og de hadde også vært hos far.

Du skriv her i boka di om korleis far din såg på situasjonen etter krigen. Han sier:

«at han av Drammensavisene ser at massemedias holdning ikke har forandret seg overfor oss. Nordmenn blir hjernevasket, propagandaen og hetsen mot NS-folk er så gjenemført at selv mange av våre egne begynner å tvile. Tvile på om det er bryet verd å renvaske seg for landsvikstemplet. Et ledemotiv blant kampfeller synes å ha blitt «vi klarer oss bra. La det hendte være gjemt og glemt. Aldri blir vi trodd likevel. La oss være takknemlige for at vi slapp leve fra det». Det ser trøstestøtt ut. Snart er det ingen igjen som tør stå frem og fortelle hvor urettferdig vi ble behandlet.»

Det var slik han såg det.

Han så det slik ja.

Og videre:

«at seierherren har alltid rett uansett når, hvor og etter hvilken som helst krig. Sinnene er i opprør. Mobben roper på syndebukker. De som roper høyest er de som forsømt å være «helter». Som du skjønner Betty, jeg har grunner nok, jeg vet for mye og kjenner dem alle, angiverne, svartebørshaiene, brakkebarone-

ne, de feige folk jeg visste drev med illegalt arbeide og advarte i tide før husundersøkelse. Ikke engang i retten turde de møte opp og fortelle sannheten».

Ja dette var så grunnlaget for tittelen «Aldri tilbake», der du vel siterer far. Men du kom tilbake?

Jeg kom tilbake. Og jeg ville tilbake. Far og jeg hadde en veldig hard diskusjon om dette. For da jeg begynte å tjene penger og endelig fikk en god jobb etter å ha forsøkt mange forskjellige ting, så sparte jeg penger fra første stund. For jeg ville hjem til Lier. Det var bygda mi, der hadde jeg mine røtter og jeg følte det. Jeg sa til far at du skal også hjem, vi skal hjem igjen alle sammen. Og han sa «dette diskuterer vi ikke. Jeg vil ALDRI TILBAKE». Og de ordene du siterte der, de sa han en kort stund før han døde, så det var hans inderlige overbevisning enda han elsket bygda si.

Du denne boka er spennende som ein kriminalroman og det er kanskje mange som spør om det var nokon grunn for å ta med denne NS-bakgrunnen. Kunne du ikkje ha hoppe over dette?

Jo det er det mange som har sagt, men jeg føler at den måtte være med. For det er en del av min barndom. Du skal huske på at da krigen kom så hadde jeg akkurat fylt 11 år. Og enten jeg ville eller ikke så var miljøet

rundt min barndom og første ungdom NS-preget. Og det er på den tiden av livet man for en stor del blir formet. Den er så viktig at jeg følte at den måtte være med. Ellers så ville det kanskje ha blitt en slags kriminalroman eller bare en spennende roman som mange andre. Derfor ville jeg ha det med.

Hadde du problem med å skrive, med norsken etter så mange år med spansk og andre språk?

Ja jeg plundret kolossalt. Det gjorde jeg for jeg hadde hatt så mange år uten å lese norsk, uten å snakke norsk. Jeg har alltid lest mye, men på andre språk og jeg har stor respekt for det skrevne og elsker litteratur.

Hadde du et norsk stilmønster?

Nei, jeg hadde ikke det så jeg måtte finne frem til mitt eget. Og jeg kunne sette meg ned og sitte to timer, tre timer for å få til noen linjer som jeg endelig var fornøyd med. Jeg skrev om boken gang på gang.

Det synes som om den andre side under krigen omsider nå kan stå fram, også på store, kjente forlag. Er det omsider et tidskifte?

Du det vet jeg ikke, men man må jo tro det. At det må gå an å se at andre, selv om det kanskje var feil, (hva er riktig og hva er galt?), men at MAN KAN TILLEGGE DEM GODE INTENSJONER, IHVERTFALL.

Begins løpebane . . .

(Forts. fra side 1)

med maven flerret av bajonetter, — 52 småbarnsmødre og 60 andre kvinner. Røde Kors finner 150 lik av kvinner og barn som er kastet ned i en dyp brønn.

Andre høker

Også flere andre politikere i Begins regjering har bakgrunn som terrorister. Da Yizhak Shamir ble utnevnt til utenriksminister i mars 1980, fokuserte en rekke aviser hans bakgrunn. Sahmar, som også har vært president i det israelske parlamentet, Knesset, var i siste halvdel av 1940-årene en av de ledende personer i den såkalte Sterngruppen. I 1948 var han eftersøkt for drapet på den britiske viseutenriksminister for Midt-Østen, Lord Moyne. Sterngruppen var også ansvarlig for drapet på den svenske FN-representanten Folke Bernadotte, som i 1948 ble skutt ned og drept i Palestina.

Averter i «Folk og Land»

Farten må opp på «støtteannonseene»!

Vi takker denne gangen hjerteligst for 41 bidrag på tilsammen kr. 7 934,-.

Inngangen av «støtteannonser» har ikke vært helt tilfredsstillende i høst. Størrelsen på bidragene har gått merkbart opp, men antallet har gått ned. Vi håper du vil være med på å rette på det.

«Støtteannonser» er som kjent bidrag på kr. 50,— og mer til avisens drift.

STØTTEANNONSER fra «Folk og Land»s venner.

Takk for følgende bidrag:

H., Liland i O. 140,—	M., Kristiansund 500,—	G., Tuddal 100,—	P., Ski 200,—	H. N., Oslo 100,—
S., Melbu 140,—	D., Torvik 100,—	T., Røyken 75,—	S., Askim 90,—	O. T., Oslo 125,—
O., Alhusstrand 100,—	M., Ålesund 270,—	K., Drammen 175,—	J., Rakkestad 125,—	B. H., Oslo 75,—
T., Steinkjer 100,—	E., Minde 200,—	S., Drammen 425,—	O., Sarpsborg 75,—	A. A. H., Oslo 200,—
N. D., Leksvik 100,—	O., Stavanger 100,—	I., Nore 500,—	K., Halden 200,—	R. S., Oslo 175,—
A., Spongdal 600,—	N., Sandnes 60,—	E., Skrautvål 100,—	K.G.N., Oslo 500,—	I., Spånga, Svb. 200,—
O., Malmefjord 100,—	O., Mandal 100,—	T., Ulnes 100,—	L. R. H., Oslo 150,—	A. O. T., Argentina 624,—
		H. L., Østre Toten 180,—	E.N., Oslo 425,—	
		H., Hurdal 50,—		
		S., Hurdal 50,—		
		L., Maura 180,—		
		J., Fjerdingsby 125,—		

Støtteannonser

Under trykkingen av avisen er det kommet inn et antall støtteannonser som vi av tekniske grunner dessverre ikke får med denne gang. Kvittering for disse må utstå til nr. 1, 1983.

Har du ikke sendt oss din støtteannonse, har vi plass for den i nr. 2, 1983. Skal FOLK OG LAND leve må avisen ha bidrag.

«Frankrike på anklagebenken»

Arthur Koestler:
JORDENS BERME
Gyldendal 1947

Forut for Frankrikes militære nederlag gikk et annet og fryktelig fall, et moralsk sammenbrudd, et nervesammenbrudd av den uhyggeligste og mest nedverdiggende art. Koestler ble selv et offer for det, og når man har lest hans bok spør man uvilkarlig seg selv med hvilken rett dette folk satte seg til doms i Nürnberg.

Da storkrigen brøt ut oppholdt der seg i Frankrike en mengde flyktninger, en forunderlig skare av alle slags mennesker av alle slags nasjonaliteter, — tyskere, russere, spanjere, jøder — det var arbeidere og rikfolk, kunstnere og intellektuelle, vitenskapsmenn, krigere og pasifister. De hadde flyktet fra det som de fleste av dem hadde lært så grundig å kjenne på kroppen, fra diktaturet, det tyske, det russiske, det spanske, det italienske —

det europeiske. De hadde funnet et fristed i Frankrike, og da krigen brøt ut ville de jo intet heller enn å hjelpe landet mot den felles fiende. De ble istedet arrestert og satt i konsentrasjonsleir.

Tidens redselsfulle pest, det patriotiske hysteri, fremmedhatet, hadde grepet det franske folk og fått det til å miste både hode og hjerte. Behandlingen av fangene ble deretter.

Vi er jo nå blitt tutet ørene fulle om det tyske folk — *slikt kunne bare tyskerne gjøre*, ingen uten tyskerne osv., osv. Det er en løgn og et bedrag som ikke tjener til annet enn å opprettholde en stupid optimisme med hensyn til det moderne menneskes hele kulturelle og etiske situasjon. Vi vet at russere, italienerne, spanjere, ungarer, polaker, — ja, om hvilke vet vi at de ikke kunne gjøre noe liknende? Hva er det for nasjonal fariseisme som får oss til å anta at

vi ikke alle kunne gjøre det? Vi nordmenn selv — hvorfor har vi f.eks. ikke tatt langt strenge på de notoriske tilfeller av fangemishandling etter frigjøringen? Hvorfor er saken mot Martha Steinsvik henlagt, eller hvorfor er hennes bok ikke beslaglagt, hvis de redsler hun beretter om er løgn?? Det nasjonale hysteri og den patriotiske subjektivismen er ved å korrumpere også oss.

Om franskmennene vet vi altså nå beskjed, de var svin som det jo heter, de også, dette førerende kulturfolk. Til julen, forteller Koestler, ble brakkene dekorert med grønne kvister over dørene og med inskripsjonen: 1940. VIVE LA FRANCE, — LIBERTE, EGALITE, — FRATERNITE. «Da det hele var over ble kvistene brukt til latrine-feiekoster, og liberté, égalité, og fraternité ble skrapt bort.»

Aasmund Brynildsen
i Morgenbladet 24. sept. 1947

Nasjonalsosialisme er . . .

(Forts. fra side 4)

fedrelandet fra folkene og legge det åpent for all verden. — Slikt er nasjonal prostitusjon av folkene, og vil medføre forflatning av det rike kulturspekter som finnes! Å oppdra barn i den ånd — at de skal være med å eie andres egentlige område, gir ikke akkurat noen fundamental respekt eller forståelse for begrepet «ditt og mitt», eller en livsholdning som tilsier en smule beskjedenhet eller begrensning i sin livsutfoldelse. Dermed er den gamle hensynsløse erobrerånd like levende, og de evige konflikter like uløste. Dessuten er filosofien om «en verden» et usympatisk forsøk på menneskelig opphøyelse til allmakt i verden.

Menneskenes egen moralske livsholdning avspeiler hele tiden verdenssituasjonen. Så lenge menneskene fortsetter å stjele fra hverandre, drive hor, lyve etc., er dette i prinsippet krigshandlinger, og erobringens/krigens ånd er like levende. Menneskene må begynne med å gi hverandre ubrytelig troskap på det personlige — og nasjonale plan, og respektere denne troskap! Hver kvinne må holde seg til en mann — hver mann må holde seg til en kvinne — ethvert menneske må holde seg til sine folkfeller og beslektede. Først i et slikt upåklagelig troskapsforhold kan sann respekt overfor ethvert medmenneske leve, likeledes respekt overfor andre folkegruppers integritet! Kun således kan freden komme til menneskene, — gjennom ubrytelig troskap til egne, og respekt overfor andres integritet!

En nasjon som er åpen for all verden, som lar seg internasjo-

nalisere, er å sammenligne med prostitusjon. — Der er rotløshetens marked, utroskap og svik, intrigers trivsel. Dersom alle folk og nasjoner holdt seg mer til sin egen «sandkasse» i stedet for å rote til hverandres lek, hadde verden vært spart for mang en urolighet, hat og krig! Dette enkle budskap er det jeg — i et nøtteskall — forstår med rett NASJONALISME! Hvert folk sin nasjon! NASJONALISME ER TROSKAP OG FRED!

Nå er det selvsagt ikke meningen at man med den nasjonalisme jeg her skisserer, skal isolere seg og stenge av all kontakt med omverdenen — hvilket neppe heller ville være gjennomførbart. Folkene og nasjonene kan utmerket drive et ærlig og nyttig samarbeide over grensene i form av ordinære handelsforbindelser og utveksling av teknologi f.eks., uten å ha infiltrasjon og erobring som motivasjon.

Når jeg legger ut om min oppfatning av NASJONALISMEN, er det kanskje på sin plass å klargjøre mitt syn på tidligere tids form for denne. Hitler står jo som et symbol for den nasjonal-sosialisme som vokste frem på 20—30-tallet. Bortsett fra at idéen bak denne opprinnelig kanskje var godt ment og hederlig nok, så utviklet den seg i alle fall i gal retning etter hvert. *Min mening er at Hitlers politiske idé ikke var nasjonalistisk — men imperialistisk.* Hitler stod for imperialisme og erobring/undertrykkelse av andre nasjoner — hvilket ikke samsvarer med nasjonalisme. Når det gjelder deler av hans idé-kompleks

forøvrig, så samsvarer dette dårlig med vår tradisjonsrike nordiske frihetsform og vårt demokrati. Jeg mener det er en klar selvfølge for oss nasjonale å bygge vår styringsform på FRIHET UNDER ANSVAR, i pakt med — og tuftet på de rike nordiske kulturtradisjoner vi står som de fremste forsvarere av! Hitler er for meg uinteressant i vår samtids-nasjonalisme. Det er også direkte urimelig å knytte all hvit nasjonalisme til fortiden. Vi som er unge idag kan ikke stilles til ansvar for hendelser begått forut for vår levetid! Den frihet vi er imot, er den ansvarsløse, selvdestruktive frihet som man dessverre ser så meget av i vår tid. Frihet er farlig når den benyttes uten ansvarfølelse. Nok å nevne er f.eks. all den ungdom som i frihetens tegn lar seg ødelegge av rusmidler, fordi de ikke har livskunnskap nok til å forstå rekevidden av frihetens pris; ansvar! — dersom de vil beholde den! — For ungdommen er ettertraktede offer for kyniske utbyttere og annet grums.

Det er kanskje også på sin plass å avklare *min holdning til hvordan vårt forhold til Israel og jødene* bør være. Ut fra vår nasjonale livsholdning, mener jeg vi bør forstå jødernes rett til en geografisk nasjon som ethvert annet folk, altså Israels berettigelse. Når det i kretser råder en anti-Israelsk holdning, tror jeg dette bevisst pådyttes oss av massemediene at all hvit nasjonalisme er «nazisme». Dette har ført oss i en forsvarsposisjon som så binder oss til gammel vanetenkning. Nå er det på tide vi bryter denne gamle løgningen som binder oss, og i stedet setter forholdet til Israel i sitt rette, logiske nasjonale lys. Men vi må

(Forts. side 8)

En strofe av Schubert

Når katastrofer som f. eks. skytter oss mot de kårdestikk krig bryter menneskeskjebner som enhver får som er med i ned, — når de som gigantisk kampen.

Den store trang til fellesskap på alle områder knekker individualismen. Alle jager med alle. Man tør vanskelig skille seg ut fra flokkens vei for å gå sin egen sti. Man tør ikke gråte hvor kanskje andre ler, — eller smile, hvor andre gråter. Det er formelig som om man er redd for sitt eget selskap, redd sine egne tanker. Menneskene var mer enkle lykkes det å karre seg ut i strømmen igjen og gli med den ut der hvor livet bølger.

Saa viser det seg at livet er blitt noe helt nytt. Det er stål og betong. Hardt og kaldt. Alle går rundt med en maske av betong. De forneker fantasien, følelsen og sinnets stemning. Få har frimodighet til å være seg selv overfor andre. Man går som dagskygger omkring hverandre, hilser hinnannen kjølig og kritisk vurderende. Likevel lever der bak disse masker, som vi møter, vi ofte en intens trang til stillhet liv preget av de gleder, de savn eller de lidelser som har spinnettets enkle toner, Vi lengskapt det. Men alt dette ser vi ikke. Fordi vi ikke bryr oss om å se det. Vi tror at livet det er vi vet ligger langt borte, bak de noe vi skaper oss gjennom våre venner, gjennom våre innkjøp, ger som et hellig tempel i vårt gjennom våre vaner. Mens det derimot er gjennom våre duften av en gul hekkrose, en tanker. Tankene er ubestikkelige. Derfor er de så verdifulle. strofe av Schubert for å bringe De gir oss en rustning som be-

oss-derinn.

Englandsdokumentene . . .

(Forts. fra side 1)

Dette var godtatt av staben til imperiets forsvar og den franske øverstbefalende, general Gamelin, og altså flere måneder før krigsutbruddet. (Cab 66/1 side 154) Det neste som det ble henvisning til på møtet 9. september var et dokument av 28. juli fra generalstabens til staben for imperiets forsvar og handlet om hjelp til Polen. Det lød: Hvis tyskerne ikke angriper i vest, men i øst, er det lite vi kan gjøre til sjøs eller til lands i begynnelsen. Derfor blir spørsmålet som sier seg selv, hva kan vi gjøre i luften. Det er umulig på forhånd å kunne si på hvilken måte flyvåpenet kan settes inn. Polens skjebne vil avhenge av krigens endelige utfall og av vår evne til å beseire Tyskland, ikke av hva vi kan gjøre i begynnelsen. Dette må derfor være det overordnede for våre overveielser om aksjoner.

Det pekes derpå på at retningslinjene for luftvåpenets aksjoner ble fastlagt 31. august slik:

a. Hvis tyskerne går til en uinnskrenket luftkrig fra begynnelsen, vil det bli svart med angrep mot vitale krigsmål i Tyskland, særlig mot oljeresurser.

b. Hvis tyskerne innskrenker seg til å angripe militære mål, vil vi angripe den tyske flåte i havner eller på havet, vi vil foreta utstrakt dropping av flyveblad over Tyskland og samle våre ressurser inntil vi kan gå over til en mer aktiv krigføring. (Cab 66/1 s. 155-56.)

Det var retningslinjene som er nevnt i pkt. b som ble fulgt, fordi tyskerne var passive i luften i vest og bare angrep militære mål i øst.

Etter at disse dokumenter var blitt fremlagt på krigens 10. dag, ble det drøftet om det kunne være grunn til å forandre den tidligere fastsatte politikk. Etter grundige overveielser, hvor til og med muligheten for folkerettslig bombing var på tale, kom man til at ingenting hadde skjedd som kunne gi grunn til å forandre de tidligere vedtatte planer. (Cab 66/1 s. 165)

Dette er det avgjørende bevis for at vestmaktene aldri hadde vært villige til å gi militær hjelp til Polen. På dette grunnlag får da enhver danne seg sin egen oppfatning om det virkelig kunne være for Polens skyld at vestmaktene valgte krigen.

Nøddrop fra Polen

Vestmaktene slapp ikke så lett vint fra det, for 8. september

(Forts. side 12)

Til PRØVEABONNEMENT

på FOLK OG LAND, følger kr. 50,- (gjærne frimerker).

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr.: ..... Sted: .....

Sendes: **Historisk Forlag**, Boks 924 Sentrum, Oslo 1.

BØKER SOM BØR LESES

- .... eks. David Irving: **Hitlers Weg zum Krieg** ..... kr. 130,-
 » Nikolai Tolstoy: **Die Verratenen von Jalta**. Englands Schuld vor der Geschichte ..... » 130,-
 .... » Gert Schwager: **Im Herzen die Heimat** (Waffen-SS soldat i sovjetisk fangenskap) ..... » 70,-
 .... » Fraenkel/Manvell: **Canaris. Verschwörung und Verrat im 3. Reich** ..... » 90,-
 .... » Paul Carell: **Unternehmen Barbarossa**. Der Marsch nach Russland. Hitlers Ostfeldzug ..... » 130,-
 .... » Wilhelm Tiede: **Der Kaukasus und das Öl**. Der deutsch/russische Kampf in Kaukasien 1942/43 » 125,-
 .... » **Wenn alle Brüder schweigen**. Stort billedverk om Waffen-SS ..... » 250,-
 .... » Peter Strassner: **Europäische Freiwillige. Die 5. SS-Panzerdivision Wiking** ..... » 130,-
 .... » Dr. jur. Werner Best: **Den tyske politik i Danmark**. Stort format, heftet. **Årets mest oppsiktsvekkende bok i Danmark?** Den tyske riksbefullmektigede 1940—1945 har endelig skrevet sine erindringer. Kun et **svært lite restopplag!** ..... » 130,-

Ved forskudd er forsendelsen portofri, ellers porto og oppkravsgebyr i tillegg. Bestillingen sendes **A. Norberg, Boks 3044 Elisenberg, Oslo 2. Postgiro nr. 2 34 13 52.**

Navn: .....

Adresse: .....

Plassér dine forsikringer gjennom

Bergs Assurance

autorisert konsulentfirma

Stortingsgt. 18, Oslo 1 — Telefon 41 37 30 linje 56.

TRYGGHET

OG

SIKKERHET

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 10—14, onsdag kl. 18—21.

Postadr.: POSTBOKS 924 SENTRUM, OSLO 1.

Kontoradr.: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

JERNKORSET

1. og 2. kl. skaffes. Østfrontmedaljen m.m.

Originalinnspilte LP'er med taler av Hitler, Himmler, Goering, Goebbels m. fl. En mengde militærmarsjer. Die Fahne hoch m. fl.

Kjøpes: Min Kamp og annen nasjonalsosialistisk litteratur. Skriv til:

N. Imp., Postboks 545, 3101 Tønsberg.

La «Folk og Land» leve!

Eg viser til nr. 8/82 — der ymse innlegg av ulik art, ser sagens lys.

Han Trygve Engen, frå Oldersletten, synast å gå i fullt forsvaret for dei to juristprofessorane, som med statslønn søkjer å rettferdiggjera grunnlovsbrudd — og fortie, eller burtforklare fakta.

Han søkjer å undskylde dei — som «umedvitne av en forløyen tid». Skal hr. Tr. Engen's «kurs» bli den valgte, då hev me ikkje grunnlag for å kjempe for vår sak; rettferd og oppreis. —

Eg meiner «Folk og Land» hev ei redaksjonell røyst og kurs, som er i samsvar med intusjonan for den kamp — som må førast — for å nå fram nasjonalt og internasjonalt — for oppreis for den umenneskelege og grunnlovsstridige hevnaksjon og retts-

uppgjer» som «rømlingane», saman med trådtrekjæran sette i gong.

— Ein hr. D. frå Fana, hev ingen ting å klage over behandling og rettsoppgjer frå 1945, men mest interessera i å væra med å bjeffe saman med «dei gode nordmenn» i deira sirkusfortelling.

— Det er alltid nokk tå dei som vil selje seg sjøl, si meining og felles sak for «ein klapp og plass» blant dei «retferdige».

Eg hev ikkje blanda meg so mykje burt i skrivning, men når eg ser på trykk — desse «salgsrepresentanter», so «tenner eg».

Eg vil få ynskje «Folk og Land» alt godt framover.

Ola S. Guterud
3629 Nore i Numedal

Nasjonalsosialisme er . . .

(Forts. fra side 7)

heller ikke gå til den ytterlighet å godta alt for Israel, slik enkelte andre later til å gjøre. La oss ha et objektivt syn på landet, for der er sikkert både gode og dårlige sider som andre steder.

I dag opplever verden uroligheter og frigjøringskamper som aldri før. Alt dette som resultat av århundrens nasjonal undertrykkelse og forsøk på sammenmelting og internasjonalisering av folkegrupper. Alle disse mangfoldige frihetsbestrebelse som daglig åpenbarer seg for oss i massemedia, skulle være beviser i stor overflod for nasjonalismens betydning for folkene. Ethvert folk har moralsk rett til og vil i frihet leve ut sin kulturelle egenart i selvstendighet!

Selv de rødeste og mest gjenstridige kommunister må ydmykt bøye både kne og nakke for den nasjonale vilje. — Nasjoner som Sovjet og Kina, kommunismens høyborger, tviholder begge på sin respektive nasjonale integritet som ingen annen — tross i at begge utad påberoper seg en ideologi som forneker nasjonenes rett og i stedet forfekter internasjonal «forbrødring». — Ja, de tviholder endog på sin nasjonale integritet *overfor hverandre*. — De to store i «forbrødringen» internasjonale!

Etter min mening er enhver form for stormakt av det onde. Enhver stormakt bygger gjerne på flernasjonal sammensetning — eller rettere — undertrykkelse av flere folk/nasjoner. Stormaktsveldet bygger dessuten på allmakt til mennesket — d.v.s. guddommeliggjørelse av mennesket — og selvsagt er det i prinsippet begjæret etter nestens eie — maktmenneskers uberettigede krav på mest mulig makt over flest mulig! Alle tidligere stormakter i verdenshistorien har brutt sammen av tyngden av sin egen storhet! — Erobreren blir ofte taperen, idet han selv lar seg forfalle, mens slavene/eller de undertrykkede bærer det akti-

ve, levende samfunn i seg. — Erobrerens samfunn og kultur blir ofte før eller siden infiltrert og gradvis utjevnet i de undertrykkedes. — Et element i forgjengelighetens gåte! Dette skjer gjerne når erobrerenes samfunn er tilstrekkelig svekket i sitt gjærende mangfold og/eller velværet, gjerne på bekostning av de underkuede. — Stormaktsveldet slår sprekker, og de underkuede folk og nasjoner tar til å rive seg løs, ofte i form av blodbad. Dette er bare kort fortalt hva verdenshistorien lærer oss! Samme skiebne vil nødvendigvis før eller siden ramme vår tids fler-nasjonale makter som f.eks. USA og Sovjet-Samveldet. I vårt verdenshjørne — Norden og Europa — har vi fått beholde vår ensartethet, fred og harmoni forholdsvis bra, mye takket være at vi i tidens løp har unngått fremmedkulturelt press. Vi har fått leve med — og utvikle vår kulturelle egenart i fred og frihet fra fremmed infiltrasjon og påvirkning av noen betydning.

De små nasjoner er de eldste! — de ekte og lykkeligste! De små nasjoner utgjør ingen skjebnessvanger fare for freden. En verden av små nasjoner bygger på rett nasjonalisme, anti-makt — troskap og fred! Den internasjonale tanke bygger på makt — maktsentralisering, korrupsjon og svik.

NASJONALISME ER TROSKAP — OG FRED!

Jøvik, 9000 Tromsø, sept. 1981
Einar Giæver.

GI DETTE NUMMER VIDERE

til en annen når du har lest det! Det er en god måte å fremme vår sak på, og den kan også skaffe oss nye abonnenter.

Den største trusel

— Det tragiske i vår tid er at *godheten*, der springer ut fra de edleste instinkter i mennesket, dessverre så ofte er parret med katastrofal enfold.

Vi ser dette i bl.a. de omfattende hjelpeaksjoner til de underutviklede land. Man lukker øynene for den kjensgjerning, at de årvisse hunger-rapporter fra disse land ikke kan unnskyldes med misvekst og uår. Det skyldes overbefolkningen, som øker progressivt med hver ny generasjon og som til slutt, lik en mektig flodbølge vil skylle ned de ubetydelig bolverk mennesket har søkt å reise.

Dersom ikke den siviliserte del av menneskeheten søker, før det er for sent, å gripe drastisk inn i disse lands enorme folke-tilvekst, vil menneskeheten gå under. Det er ikke *atombomben* som er den store trusel mot alt levende, det er *fallos-dyrkelsen* i praksis, — den der er sprunget ut fra de fleste natur-religioner.

Kanskje mer billedlig kan en sammenlikne den siviliserte verdens hjelpeaksjoner til disse sulvende millioner med den greske mythologis hydra, slangen med de ni hoder. Hugger vi ett av disse av, vokser to nye ut. Et sinnsbilde på et onde, som stadig blir verre og mer omfattende, jo mer en søker å slå det ned, — bekjempe det.

DIXI

Folkets mening

I meningsmåling Folkeavstemningspartiet har foretatt, ønsker 84% at folkets mening skal høres i viktige saker. Folk søker seg spesielt umyndiggjort i u-hjelps- og innvandringspolitikk, som koster skattebetalerne *milliarder* av kroner årlig.

SEIRENS FRUKTER

Når to parter slåss, med ord eller våpen, så vil det alltid være en tredje part til stede. Den som står ved siden.

Den som aldri kjemper, den som aldri tar et standpunkt, den som aldri eier en tro, — ikke en gang en feilaktig, — den passive, den indifferente, den som er fylt av nøytralitetens egoisme.

Det er denne part som seirer og som glefser etter seirens frukter.

Øg nyter dem.

Som Wildenvey uttrykker det i «Filomele»: — Når tvende slåss, så kan den tredje vinne.

ÅRETS GAVEBØKER

— Bestilles fra Bøktjenesten, se listen side 10 —

Ralph Hewins: «QUISLING — PROFET UTEN ÆRE»

Boken som vakte gjenklang i hele verden. Denne oppsiktsvekkende bok om Norge — førkrigshistorien, kampene i Norge 1940, Quisling og hans sak og om etterkrigsoppgjøret — kom første gang ut i London i 1965. Senere er den utkommet både i USA og Tyskland.

Her hjemme var den norske utgaven lenge utsolgt. Bøktjenesten har nu skaffet endel eksemplarer.

Kr. 50,-

Walter Fyrst: «MIN STI»

Walter Fyrsts samfunnsengasjement gjorde han til en svært aktiv person i politikken i mellomkrigstiden. Fra Fedrelandslaget gikk forfatteren aktivt med i Nasjonal Samling og ble partiets første propagandasjef. Etter uoverensstemmelser med ledelsen forlot han partiet i 1935, men gikk inn igjen i 1940. En stor del av Fyrsts bok er viet den sak han i alle år har brent for: Arbeidstjenesten. Hans bok gir et meget godt innblikk i mellomkrigstidens og Administrasjonsrådets arbeidstjeneste.

«— En betydelig bok, et sannhetsdokument fra «den andre siden», sier sjefredaktør Chr. Christensen i Morgenbladet.

Kr. 95,-

Frode Halle: «FRA FINLAND TIL KAUKASUS»

Fra Finland til Kaukasus — Nordmenn på Østfronten 1941-45 — er en samlet fremstilling av de norske frontkjemperes deltagelse i krigen på Østfronten.

Boken beretter om de forskjellige norske avdelinger på Østfronten, fra Finland i nord til Kaukasus i syd. Den er forsynt med kartskisser og vignetter. Et hovedverk.

Kr. 70,-

Ben Esper: «TSJERKASSY»

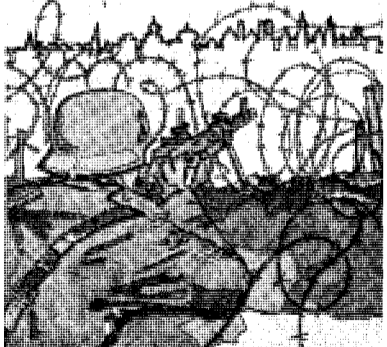
«Tsjerkassy» er beretningen om en norsk ambulanseskjærers opplevelser på Østfronten 1943-45. Boken er en igjennom sannferdig fremstilling av forfatterens egne opplevelser som ambulanseskjører på Østfronten, alt basert på hans dagbøker. «Tsjerkassy» er rikt illustrert med fotos, skisser og flyveblad.

Kr. 90,-

Svein Halse: «I FORRESTE LINJE»

Svein Halse
I forreste linje

Krigserfarer fra
Leningradfronten
byttet på
egne opplevelser

Dette er et nærbilde av krig, bygget på egne opplevelser. Alt som skjer her, har skjedd. Ikke noe er lagt til.

Forfatteren var med i Den norske Legion i 22 måneder, fra august 1941 til juli 1943.

Kampene i forreste linje under beleiringen av Leningrad skildres her så nøkternt og ekte at krigens umenneskelighet og meningsløshet går opp for en i hele sin gru. Idéer og ideologier blir underlig fjerne når de konfronteres med dette oppgjør på liv og død. Det som trer klarest frem i skildringen av krigshandlingene, er guttenes egen karakter.

Kr. 70,-

Berner Hansen: «MANNEN BAK SØYLEN»

Professor Wilhelm Rasmussen var i mer enn en mannsalder regnet blant våre aller fremste billedhuggere. Han gikk som så mange av de store norske kulturpersonligheter aktivt inn i Nasjonal Samling, og ble etter 1945 skjøvet ut av kunstnermiljøet.

Hans livsverk — Eidsvollmonumentet, som skulle stå utenfor Stortinget — er ennå ikke reist. Berner Hansen forteller levende og godt fra denne betydelige kunstnerens liv og om skuffelsen ved at Eidsvollmonumentet ikke ble satt opp mens han levde.

Kr. 80,-

Thorkild Hansen: «PROSESSEN MOT HAMSUN»

Først lovprisning, så massiv forømmelse. Thorkild Hansens «Prosesen mot Hamsun» skapte stor oppsikt da den ble utgitt i 1978. Kritikken mot behandlingen av Hamsun under landssvikoppgjøret etter 1945 er meget skarp, og Hansen måtte tåle mange skjellsord da anmelderne etter første lovprisning leste boken og oppdaget den flengende kritikken. Hvem husker ikke den koleriske bergensprofessor som Olav Øverland prøvet å få styr på i TV. En av 70-årenes mest omdiskuterte bøker.

Spesialpris kr. 150,-

General A. Marini: «FRA KAUKASUS TIL LENINGRAD»

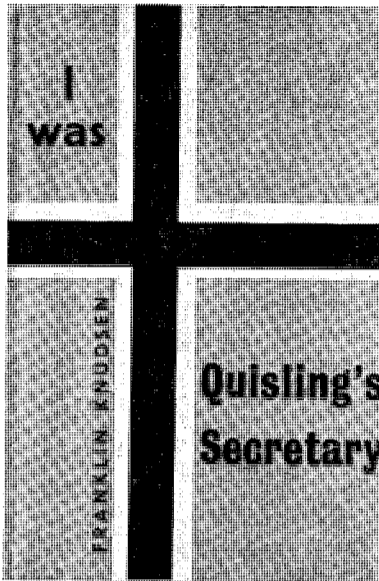
3 bind i stort format, heftet. Bøkene er rikt illustrert.

Disse bøkene har hatt en for dansk militærhistorie usedvanlig skjebne. De er skrevet av general A. Marini i Argentina og brukt som lærebok i stridsteknikk ved det argentinske krigsakademis øverste avdeling.

Fremstillingen bygger på en dansk offisers erindringer fra tiden som offiser i 5. SS-divisjon Viking.

Kr. 225,-

Harald Franklin Knudsen: «I WAS QUISLING'S SECRETARY»

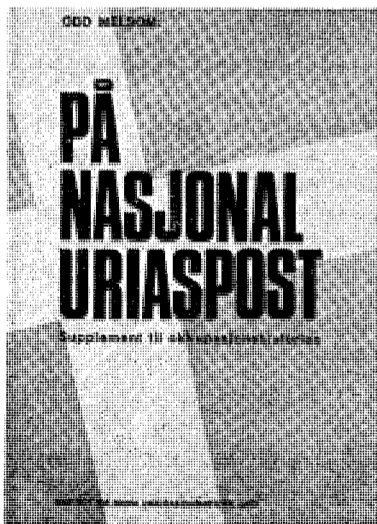
Harald Franklin Knudsen fulgte Nasjonal Samling helt fra stiftelsen i 1933. Han hadde hele tiden nær kontakt med Vidkun Quisling og sto ham nær i april dagene 1940.

Ved overbevisende argumentasjon og fremleggelse av dokumenter gir Knudsen et godt innblikk i Quislings politiske ideer og kamp mot okkupasjonsmakten.

Boken er utgitt i England.

Kr. 55,-

Odd Melsom: «PÅ NASJONAL URIASPOST»

Minst hundre tusen nordmenn hadde et annet syn enn det som nu er vanlig, på hva som var riktig å gjøre i Norge under okkupasjonen 1940-45. De fleste av disse ble dømt som landssvikere i 1945. Kan det virkelig være tilfelle at Norge, relativt sett, hadde et større antall landsforrædere enn noen annen nasjon i verden?

Denne boken forteller om en rekke av krigstidens hendelser, slik en NS-mann opplevet og forstod dem. Den er et godt diskusjonsgrunnlag for hva som skjedde i Norge 1940-45.

Kr. 65,-

Odd Melsom: «NASJONAL SAMLING OG FAGORGANISASJONEN»

Dette er boken om fagorganisasjonens arbeide under okkupasjonen. Forfatteren kjenner sitt stoff meget godt fra sin sentrale stilling som presseleder i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Han var også medlem av LO's arbeidsutvalg og redigerte organisasjonens avis, «Norsk Arbeidsliv».

Kr. 80,-

Odd Melsom: «FRA KIRKE- OG KULTUR- KAMPEN UNDER OKKUPASJONEN»

Kirke og kultur var to av de store stridstemaer under okkupasjonen. På områdene stod meningene ofte steilt mot hverandre.

I «Fra kirke- og kulturkampen under okkupasjonen» er det NS-medlemmenes syn som presenteres. Boken er i første rekke et oversiktsverk, som behandler kirke- og kulturlivet gjennom alle okkupasjonsårene, men den inneholder også detalj-skildringer fra en som så NS' kultur- og kirkepolitikk innenfra.

Kr. 85,-

Einar Syvertsen: «OGSÅ DETTE BØR VÆRE SAGT»

Einar Syvertsen var aktiv i NS helt fra begynnelsen i 1933 og fulgte partiet helt til slutten i 1945. Lojalt fulgte han hele veien Vidkun Quislings linje.

«Også dette bør være sagt» er erindringer om denne svært omskiftelige tiden. Forfatteren beretter om det politiske miljøet han deltok i på Gjøvik, veien inn i Nasjonal Samling og opplevelser i førkrigstid, under okkupasjonen og oppgjøret etterpå.

Kr. 75,-

INO-SERIENS 4 bøker TIL SPESIALPRIS

kun kr. 240,-

Boktjenesten

Postboks 924 Sentrum, Oslo 1. Telefonbestilling: (02) 19 06 71.

NS-MEDLEMMENES SYN:

... eks. Odd Melsom: På nasjonal urlaspost	kr. 65,-
... » — » — NS og fagorganisasjonen	» 80,-
... » — » — Fra kirke- og kulturkampen	» 85,-
... » Einar Syvertsen: Også dette bør være sagt	» 75,-
... » Alle 4 bind: Supplement til okkupasjonshistorien ..	» 240,-
... » Justus Vericultur: Den norske kapitulasjon	» 20,-
... » A. I. Bru: Professor på ville veier	» 50,-
... » Trygve Engen: Jeg er ingen landssvikler	» 40,-
... » Adolf Hoel: Universitetet under okkupasjonen	» 50,-
... » Walter Fyrst: Min sti. NS blir til, o.m.a.	» 95,-
... » Harald Franklin Knudsen: I Was Quislings Secretary	» 55,-
... » Per Lie: Sannheten om Telavåg-affæren 1942	» 15,-
... » Sigurd Mytting: Politisk dømt	» 35,-
... » Kai Normann: Diktene Laurbærkransen	» 20,-
... » D. N.: Vidkun Quisling's siste dager	» 5,-
... » Arne Tellefsen: Når forsvarer forfaller	» 25,-

«OPPGJØRET» BEDØMMES:

... eks. Institutet för Offentlig och International Rätt:	
Den norska rättsutredningen	kr. 50,-
Referat og utdrag på norsk av ovennevnte	» 5,-
Lyder L. Unstad: Quisling. The Norwegian Enigma	» 40,-
Forbundet: Gi oss rettsstaten tilbake	» 5,-
— » — § 104. Mer lys over rettsoppgjøret	» 10,-
Universitetsforlaget: Fra Idé til dom	» 55,-
Berner Hansen: Mannen bak søylen (Om prof Wilh. Rasmussen)	» 80,-
Pastor A. E. Hedem: Quo vadis Norvegia	» 30,-
O. Hedalen: Er det begått en skammelig urett mot en hel del av våre landsmenn?	» 5,-

SPECIALTILBUD:

... eks. Thorkild Hansen: Prosessen mot Hamsun kr. 150,-

FRONTKJEMPERNE:

... eks. Frode Halle: Fra Finland til Kaukasus	kr. 70,-
... » Svein Halse: I forreste linje (Den norske Legion) ..	» 70,-
... » Ben Esper: Tsjerkassy (Norsk ambulanseskjører på østfronten 1943-44)	» 90,-
... » Svein Blindheim: Nordmenn under Hitlers fane ..	» 70,-
... » General A. Marini: Fra Kaukasus til Leningrad. Dansk offisers innsats i SS-div. Viking, 3 bd. stort format ..	» 225,-

«GAMMEL NYHET»:

... eks. Admiral Herman Boehm: Norge mellom England og Tyskland	kr. 60,-
... » Ralph Hewins: Quisling — profet uten ære ..	» 50,-
... » Forfatteren Karl Holter: Frontkjempere	» 60,-

DANSK LITTERATUR:

... eks. Erik Haaest: Udyr — eller hva? (Dødsdømte)	» 20,-
... » Gary Allen: Ingen tør kalle det sammensvergelse (Hvem trekker i trådene?)	» 50,-

Portofri forsendelse ved forskuddsbetaling til: Postgiro 5 15 46 38.

Bankgiro 6063.05.01248 eller ved sjekk, i kontanter eller frimerker.

(Ellers porto og oppkravsgebyr.)

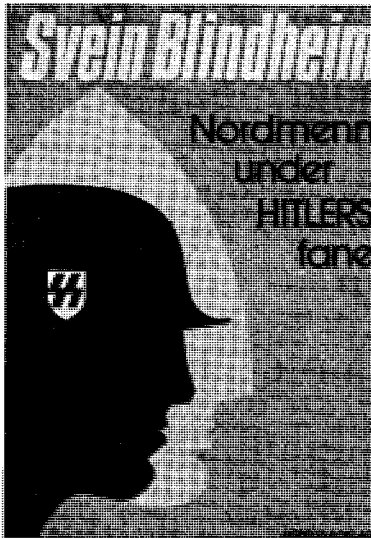
I alt bestilles for kr. .... som betales slik: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr.: ..... Sted: .....

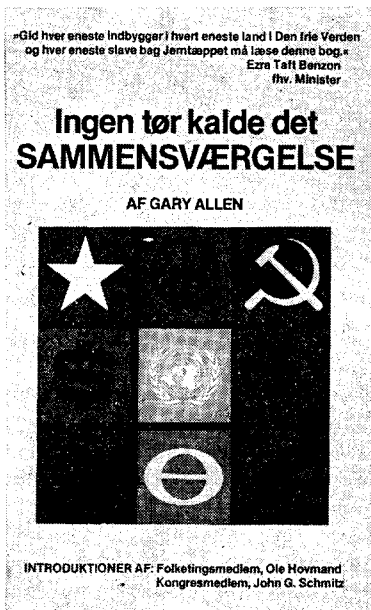
Svein Blindheim: «NORDMENN UNDER HITLERS FANE»

7000 nordmenn kjempet på Østfronten under annen verdenskrig. Hva fikk dem til å melde seg til kampen mot bolsjevismen, hvorledes opplevet de 7000 ungdommene de hårde og blodige kampene på sovjetisk jord? Og hva skjedde med frontkjemperne etterpå?

Major Svein Blindheim, med bakgrunn i «Kompani Linge», forsøker å gi svar på alle disse spørsmålene i sin bok «Nordmenn under Hitlers fane». Den står som et vesentlig bidrag til historien om frontkjemperne. **Kr. 70,-**

Gary Allen: «INGEN TØR KALDE DET EN SAMMENSVERGELSE»

«Ingen tør kalde det sammensvergelse» er en meget kontroversiell bok. Forfatteren beviser at en liten gruppe personer i det skjulte styrer verden og trekker i alle tråder, både politisk, militært og økonomisk. **Kr. 50,-**

Adolf Hoel: «UNIVERSITETET UNDER OKKUPASJONEN»

Adolf Hoels navn forbindes oftest med arbeidet for Norges sak i polarområdene.

Under okkupasjonen påtok Hoel seg den utaknemlige stilling å være rektor ved Universitetet i Oslo. Gjennom klarsynthet og klok politisk manøvrering ivaretok han Universitetets interesser på beste måte. Dette er hans erindringer fra tiden som rektor. **Kr. 50,-**

Flommen som aldri tar slutt

IGJEN EN BOKHØST MED STERKT INNSLAG FRA OKKUPASJONSTIDEN

Hver nordmann sin bok? Slik ser det i hvert fall ut når det gjelder beretninger fra okkupasjonstiden. Også i år inneholder forlagenes lister mange bøker om okkupasjonstiden.

Stort sett er det helte-beretningene som går igjen. De «store helter» har forlenget plassert glorien over eget hode, nu slipper de «små» til, de som gikk med nisselue og binders.

Lie

Enkelte interessante innslag er det imidlertid i år også.

Haakon Lie slår hårdt med sin «Krigstid 1940—1945» utkommet på partiforlaget Tiden. I kjent stil hamrer han sine synspunkter fast: Bort med myten om et overraskende tysk angrep 9. april 1940. Regjeringen Nygaardsvold — og Koht i særdeleshet — var hovedansvarlig for kaoset. I så måte er Lies bok et sterkt korrektiv til Sigmund Skars nylig utkomne Koht-biografi.

Kaoset i Landsorganisasjonen gis bred omtale, likeså Lies arbeide i USA og England.

Skjellsord i beste vulgær-stil blir selvsagt NS og Quisling til del, Lie er ennå ikke kommet over krigspropagandaens tid.

«Krigstid» er drivende godt skrevet, man må beundre Lies klare form og kjappe fremstilling. Selv om boken vil få blodet til å koke hos mange NS-folk, er den et studium verdt.

Rinnan

Det er allerede skrevet hyllemeter om Henry Rinnan, og i år «beøres» han med to bøker. To ganske usedvanlige bøker denne gang. Det er ikke de vanlige skildringene fra Misjonshotellet som behandles. Nu er det Rinnans nærmeste familie som

kommer til orde, både hans sønn og en bror.

Dagblad-journalisten Tore Stuberger har skrevet boken «I skyggen av Henry Rinnan» (utgitt av Grøndahl). Henry Rinnans bror Tore Ingar var 13 år da krigen brøt ut, 18 da den eldre broren ble arrestert under dramatiske omstendigheter i 1945.

Tore Ingar Rinnan var NSUF'er, hans far var medlem av NS. Da okkupasjonen var over i 1945 fikk de oppleve «arvesyndens». 18-åringen ble arrestert, satt på enecelle, tatt med på likgravning og brutalt behandlet. Hele familien skulle lide for Henry Rinnans ugjerninger. Boken er et skremmende eksempel på rettsløsheten etter 1945, like meget som fortellingen om den forbannelse som siden 1945 har hengt over Henry Rinnans familie. Boken er skrevet i kjapp Dagblad-stil, litt for kjappe enkelte steder. Et lystegn er det at slike bøker nu ka utgis.

Noe nytt

Ingvald Suuls «Krigstiden slik jeg opplevde den» (Aschehoug) er kanskje ikke den mest spennende boken i høst, men likevel en bok man leger merke til. Suul var lennsmannsbetjent i Verdal da krigen kom. Denne stillingen fortsatte han i til han ble arrestert i 1943. Det er formen som særpreger Suuls bok. Han har funnet frem sine amatørbilder, rasjoneringskort, plakater o.l. fra okkupasjonsårene og laget et album ut av det. Dag for dag følger vi krigshandlingene i Verdal-distriktet, lokalbefolkningens motstand og forvirring. Alt gjengitt i form av bilder og trykksaker, ispedd noen få linjer tekst. Ingvald Suul har funnet en ny form, en form som flere burde

(Forts. side 12)

DE ALLIERTES TERROR INNROMMES

Av SVERRE NIELSEN

Dersom tidligere NS-medlemmer har påpekt at de alliertes terrorhandlinger under siste krig ikke var mindre enn tyskernes,

er det som regel blitt avfeid med at «dere holder med Hitler». Selv en henvisning til den anerkjente britiske historiker A. J. P. Taylors opplysning i hans verk «Årsaken til den annen verdenskrig» om at det var britene og ikke Hitler som begynte den hensynsløse bombing av sivile, er blitt avvist.

Nå har to kjente norske offiserer som neppe kan beskyldes for Hitlersympatisør tatt bladet

fra munnen. I Morgenbladet for 28. august skrev oberstløytnant Eystein Fjærli bl. a.: «Under annen verdenskrig drev alle parter ren terror-bombing mot sivile, de allierte var verst.» (Min understr.)

I samme avis for 8. september skriver general Arne Haugan: «Vi glemmer så altfor lett terrorbombingen av tyske byer under 2. verdenskrig. Hvor var da vår moralske pekefinger?» Vi får si som politikerne: Dette var et godt spørsmål!

Sverre Nielsen

Averter i FOLK OG LAND

SIGURD SENJE:

Forfatter med viktige bidrag til okkupasjonshistorien

Sigurd Senje har i de siste 8-10 årene markert seg som en av de mest interessante forfattere av bøker om okkupasjonsstiden. I 1973 kom «Quislings gutt», ifjor «Forræder skutt», og i år er Senje på markedet med «Ekko fra Skriktjenn».

Alle Senjes bøker om okkupasjonsstiden tar opp brennbare og omstridte emner. «Quislings gutt» omhandler frontkjempernes motiver, i «Forræder skutt» tar Senje opp spørsmålet omkring dødsstraff.

«Ekko fra Skriktjenn» er beretningen om en av etterkrigstidens mest omdiskuterte drapssaker, to flyktingelose drap av det jødiske ekteparet Feldmann i 1942.

De to flyktingelose påtok seg høsten 1942 å bringe det jødiske ekteparet Feldmann i sikkerhet i Sverige. Nesten et år etterpå blir likene av de to flyktingene funnet i et tjern i Trøgstad. Saken efterforskes av okkupasjonsstidens politi, men legges bort til observasjon. Først etter okkupasjonsstidens slutt blir saken funnet frem igjen. Flyktingelose som tok ekteparet Feldmann av dage, melder seg ikke. Efterforskningen går tregt inntil avisene begynner å interessere seg for saken.

Avsløringen bringer stor oppstandelse, og flyktingelose stilles for Lagmannsrett anklaget for overlatt drap.

En enstemmig lagmannsrett frifinner de anklagede, krigens nødrett gjorde det nødvendig å ta ekteparet av dage.

Senje stiller mange spørsmål med «Ekko fra Skriktjenn». Han refererer den omfattende avisdebatten fra slutten av førtiårene. Ble losene frifunnet fordi de drepte var jøder, ville resultatet blitt det samme om det var andre som var blitt drept? Hvilken norm skal brukes, har motstandsgrupper moralsk og rettslig rett til å drepe når de finner det nødvendig?

Også «Forræder skutt» er en bok med mange spørsmålstejn.

Den forteller om skjebnen til unggutten som verver seg til tjeneste på Østfronten, ender i Stapo etter dimitteringen og dødsdømmes og henrettes under rettsoppgjøret. Det er skjebnens tilfeldighet som fører den unge frontkjemperen fra felten og inn i Statspolitiet hvor han bl.a. opptrer som torturist. I 1945 blir det arrestasjon, lagmannsretts sak og dødsdom. Saken går til Høyesterett som stadfester dødsdommen. Det begjæres om gjenopptagelse av saken og om benådning. Uten resultat, og i 1948 forteller en kort NTB-melding at dødsdommen er fullbyrdet ved skyting.

Boken gir et innblikk i gutten fra landsbygden, gutten som kastes inn i krigens redsler og vikler seg mer og mer inn i et nett det er umulig å komme ut av. Veien går rakt mot stupet. «Forræder skutt» er en bok om dødsdommens hårdhet og tilfeldighet og reiser mange moralske spørsmål.

Sigurd Senje velger dokumentarromanformen til sine bøker. Fundamentet er gjort av faktiske hendelser og saksopplysninger. For så å veves sammen med episoder som er fri diktning. Formen er farlig, og etter min mening uheldig. Hva er fakta, og hva er diktning? Skal bøkene være grunnlaget for diskusjon av konkrete saker og ikke av konkrete spørsmål, er de ikke dekkende nok. Bøkens største verdi ligger utvilsomt i de moralske spørsmål forfatteren reiser, og i dette gjør han et utmerket arbeide.

Senjes stil er knapp, korte setninger og korte kapitler både i «Forræder skutt» og «Ekko fra Skriktjenn». I «Ekko fra Skriktjenn» er fremstillingen etter min mening blitt noe for knapp og springende.

T. E.

Sigurd Senje:
EKKO FRA SKRIKTJENN
Pax Forlag

FORRÆDER SKUTT
Cappelen

70% av frontkjemperne deltok i krigen mot tyskerne i 1940

Tid til annen dekker våre militære tidsskrifter godt opp med militærhistorisk stoff, der norske frontkjemper omtales med all respekt.

I «Norsk Militært Tidsskrift» nr. 10 1982 (abonnement anbefales) fant vi en svært interessant artikkel om regiment «Nordland», skrevet av P. O. Storlid. Den er for lang til gjengivelse i FOLK OG LAND, og kommer derfor sterkt forkortet. Vil De ha den uavkortet, så ring NMT (02) 42 45 15.

Emnet som her forsøkes behandlet er Regiment Nordland. Det var den første av de norske frivilligheter, og adskiller seg fra samtlige andre ved at det propagandistisk ble lansert som Waffen-SS-enhet, og også ved at det til å begynne med ikke kunne gjøre bruk av slagordet om «kampen mot bolsjevismen».

Dessverre er dokumentarisk kildemateriale bare i meget liten utstrekning tilgjengelig, når nntas det rent propagandistiske som opprop, avisartikler o.l. fra den aktuelle tid. Dette foreligger i overflod. Derimot er store deler av Waffen-SS-arkivene forsvunnet. De kan være blitt ødelagt i krigens siste fase, eller også befinne seg blant de store mengder ennå usortert materiale som amerikanerne tok hånd om. Nå avdøde leder for SS Hauptamt, Gottlieb Berger, uttalte etter krigen til en norsk frivillig på jakt etter opplysninger at nettopp disse arkivsaker nokså sikkert måtte befinne seg i US varetekt. De er i alle fall til nå ikke dukket opp. De benyttede skriftlige kilder er derfor annenhånds. Når det allikevel har vært mulig å danne seg et noenlunde sammenhengende bilde av avdelingen, dens sammensetning, utdanning og innsats, skyldes dette i vesentlig grad stor hjelpsomhet fra enkelte tidligere frivillige, som på ofte tidkrevende måte også har fremskaffet opplysninger fra kamerater. En god del av disse er basert på hukommelsen, men det finnes også adskilte oppbevart samtidig materiale som brev, opptegetninger og bilder. Ved å sammenholde disse forskjellige kilder er forf. fremkommet til det bilde som her skal skisseres. Om uklare punkter har det i alminnelighet syntes rådeligst ikke å oppstille egne teorier. Fremstillingen begrenser seg derfor til det som etter rimelig skjønn kan betraktes som godtgjort. For all vennlig imøtekomenhet og verdifull hjelp uttales herved en hjertelig takk.

Bakgrunn

Hitlers godkjenning av planen om et norsk-dansk Regiment Nordland forelå allerede 20.4. 1940. Quislings opprop til dannelsen av samme kom imidlertid først 9.1. 1941. Hva som er skjedd bak kulissene mellom disse to tidspunkter, d.v.s. den politiske bakgrunn, er fortsatt ukjent. Ingen sikker opplysning

om Quislings rolle i forberedelsene foreligger. Henvendelse til Institutt für Zeitgeschichte/München og videre til Bundesmilitärarchiv/Freiburg om mulig kildemateriale har gitt negativt resultat. Foreligger da den mulighet at Quisling under sitt påtvungne opphold i Tyskland sommeren 1940 har fått kjennskap til planen og på avtalt tidspunkt lansert den. Enkelte som har befattet seg med emnet synes uten videre å forutsette dette. Mot en slik formodning taler at hans kjente kontakter i Tyskland ikke sto seg særlig godt med Himmler og hans folk, og således neppe så tidlig visste om planen. Initiativet fra Quisling i 1941 kan like gjerne ha vært en modifikasjon av hans idé om å få opprettet en ny norsk hær, som han ikke fikk anledning til. Under prosessen mot ham ble fremlagt et «Denkschrift» fra ham til Rikskanselliets sjef Dr. Lamers av 6.9. 1940, om anledning for norske frivillige til å gjøre tjeneste i tyske styrker, med sikte på at de siden skulle danne grunnstammen i hans nye norske hær. Likeledes ble fremlagt utkast til nok et «Denkschrift» av 25.10. s.å. hvor bl.a. omtales «en nasjonal hær». Dette siste ble ikke sendt. Ikke noen av disse skriftstykker inneholder noe om den påtenkte Waffen-SS-oppretning. De ville også ha vært gjenstandsløse, om Quisling alt hadde kjent til prosjektet. Det må altså være grunn til å konkludere med at han først på et senere tidspunkt er blitt kjent med det.

Hvem meldte seg, og hvorfor?

En drøftelse av Quislings dybeste motiver faller utenfor rammen for dette arbeid. Men det er ved skriftstykker som de anførte, hans utkast til «Europapakt» m.m. solid belagt at han stadig syslet med tanken på å få opprettet en ny norsk forsvarsmakt som innenfor «det storgermanske samarbeid»s ramme skulle hevde «det nye Norges selvstendighet». (Naivt, kommenterte Dr. Goebbels i et dagboknotat.) Dette punkt er gått såpass utførlig inn på, fordi det viser seg å ha vært sterkt fremme i den interne NS-propaganda og -debatt. Likeledes kiennes vidnesbyrd fra folk som sto ham nær, om at han alt sommeren 1940 imøteså den tvsksovietiske krig som «det egentlige verdens-

oppgjør», hvor Norge måtte gjøre sin innsats. Dette kunne i Hitler-Stalin-paktens dager ikke godt sies offentlig. I retning av denne nye norske forsvarsmakt peker også det organisatoriske opplegg for den senere Norske Legion, som okkupasjonsmakten nektet gjennomført. Opplæringsprogrammet for Rikshirden sees også å ha konsentrert seg sterkt om militære disipliner.

Søker man etter den mentale forberedelse av de senere Nordland-frivillige, finnes et utall av utsagn fra Quisling og hans nære medarbeidere om den forstående reisning av Norge til «en lederstilling i nyordningens Europa» (Q. 26.9. 1940), til «en norrøn stordid som aldri før i vår historie» (Q., årsskiftet 1940/41) etc. etc. Dette må skje i nært samarbeid med Det Tyske Rike som i grunnen allerede har vunnet krigen, og som kommer til å «nyordne» Europa enten folk her og annetsteds liker det eller ei. Oppgaven er derfor å vinne dette store folks vennskap i lojalt samarbeid. Bare herigjennom kan Norge sikres den stilling det egentlig tilkommer. I selve Nordland-oppropet sies det også at Norge må yte sin innsats for ikke å bli «deklassert som nasjon», selv om Tyskland nok i realiteten allerede har vunnet krigen. I pressekommentarene dukker igjen opp det før nevnte om grunnstammen i en ny norsk hær. I den videre propaganda mangler ikke henvisningene til det «storgermanske fellesskap» o.l., men det appelleres sterkere til norsk nasjonalismen enn i tilsvarende ren SS-propaganda av tysk fabrikat. Også propagandaen kan for såvidt sies å bære et visst preg av de innbyrdes motstridende hensikter med vervingen. Iøyenfallende er også innslag om «en ny sosial orden», «et rettferdig samfunn» med like muligheter for alle, og lignende formuleringer.

Fraregnet et mindretall av eventyrere og havareter eksisterer som ventelig til alle tider og på alle steder vil finnes blant frivillige krigsdeltagere, må man regne med at motivet for slik deltagelse nettopp er viljen til å yte en innsats for den sak det dreier seg om, slik propagandaen presenterer den. I tillegg til det anførte har noen også gitt uttrykk for ønsket om å «vise tyskerne at vi ikke var noe dårligere enn de, under like vilkår». Atter andre oppgir som medvirkende årsak «London-propagandaen om at Quisling-tilhengere bare var noe feigt krek som ville sko seg på Norges ulykke», — slikt kunne man ikke ha sittende på seg. At Norges krig var endt i og med kapitulasjonen i juni,

(Forts. side 12)

BEKJENTSKAP

Separert mann 53 år, 187/87 ønsker bekjentskap med kvinne i passende alder. Gjerne med fortid i N.S.U.F.

Bill. mrk. «Drammen/Østlandet»

ØNSKES KJØPT

Samler ønsker å kjøpe tyske dolker, Jernkors og andre ting fra den 2. verdenskrig. Ønsker også tilbud på æresbevisninger etc. fra de norske frontkjemperstyrkene.

Bill. mrk. «Samler»

Englandsdokumentene . . .

(Forts. fra side 7)

kom det en utsending fra general de Viart i Polen om at det måtte skaffes midler til militære forsyninger til Polen. Det som særlig trengtes var fly, maskingevær og ammunisjon. Og fra den polske utenriksminister kom det den 10. telegram om at vestmaktene straks måtte bekjentgjøre sine krigsmål. Krigskabinettets svar på den polske utenriksministers anmodning var å henvise til den deklarasjon som skulle gå ut gjennom pressen, og som var vedtatt den foregående dag, 9. september. Denne erklæring, som er gjengitt i forrige artikkel, gikk ut på at landets ressurser skulle mobiliseres for en suksessfull fortsettelse av krigen, som man antok ville vare i minst tre år. Dette svar må kunne sies å ha vært: God dag — økseskaft!

Referat fra møtet hvor denne erklæringen ble vedtatt finnes i Cab 65/1, s. 59, på s. 68 pkt. 15 i originaldokumentene. Det var ikke hjelp til Polen man var opptatt med på møtet, men de følger som situasjonen kunne få. Det ble uttalt frykt for at tyskerne kunne overbevise polakene om at de var blitt forlatt av vestmaktene, og at det beste for dem derfor ville være å overgi seg. Effekten på verdensopinionen ville bli så meget større om vestmaktene kom tyskerne i forkjøpet, og før de kom med fredstilbud til Polen!

Chamberlain sa at han ikke var villig til å definere krigsmålene, da dette kunne binde dem for sterkt (tying us down too rigidly). Men det var klart at det essensielle som gikk foran ethvert europeisk spørsmål, det var å ødelegge Hitlerismen. (Cab 65/1 s. 59) [s. 68-15]

Heller ikke i Chamberlains tale er altså Polen nevnt med et eneste ord. Det er et tegn på at det var helt andre ting som interesserte. Men de ble voldsomt presset, for den polske ambassadør i Paris rapporterte at det var etter britiske krav at de franske intensjoner om en aksjon den 6. september var blitt avlyst. Dokumentene gir ingen opplysning om hva den nevnte aksjon gikk ut på, men det synes å ha vært en eller annen avlastningsaksjon for polakkene. (Cab 65/1 s. 62) [72-5]

Dokumentene viser forøvrig at England var ytterst tilbakeholden når det gjaldt Polen. Dette går også fram av en rapport fra stabssjefen for det britiske luftvåpen den 4. september, da han forteller at det hadde vært press fra fransk hold om flere britiske fly over vestfronten. Han var uenig i dette, da det var nødvendig å spare ressursene til å verge seg mot angrep på England. Cab 65/1 s. 22) [12-5]

Det endte med at den polske regjering kom seg over grensen til Romania, hvor den polske utenriksminister døde i 1944. Han var da så heldig at han

slapp å oppleve Polens skjebne etter krigen.

Splitt og hersk!

Da krigen i Polen var slutt, ble det fra flere hold gjort forsøk på å få en ende på galskapen, bl. a. av kong Leopold og dronning Wilhelmina, og behandlet i krigskabinettet 10. november (Cab 65/2 s. 74) [83-9], men alle forsøk ble avslått av vestmaktene. Disse sluttet tvertimot en avtale seg imellom om at ingen av dem skulle slutte separatfred. Dette går fram av et dokument som ble lagt fram for krigskabinettet 20. desember, og nå var det ikke lenger tilstrekkelig å få ødelagt Hitlerismen, den tyske folkesjel måtte også forandres! (Cab 65/2 s. 315) [480-9] Som ledd i den langvarige krig som vestmaktene hadde forutsett, ble det gitt garantier og sluttet avtaler i øst og vest. Hele sommeren 1939 ble det forhandlet med Sovjetsamveldet, men russerne gjorde i august plutselig helomvending og inviterte tyskerne til forhandlinger. Etter tysk nølen kom det til enighet mot slutten av august, og dette banet veien for felttoget i Polen.

Garantiene til Polen, Romania, Grekenland og Tyrkia er tidligere nevnt. Her skal bare kort nevnes at England hadde stabsforhandlinger med Grekenland 6/9 1939 (Cab 80/1 s. 136-38) med Tyrkia 12/9 (Cab 66/1 s. 203-05) og med Belgia 16/9 (Cab 66/1 s. 264-67).

Skandinavia i faresonen

Heller ikke Norge eller Sverige unngikk å bli utsatt for vestmaktens lange fangarmer. Dokumentenes første faresignal viser seg i et brev av 24. august, alte en uke før krigsutbruddet, fra utenriksminister Halifax. Han skriver at han overveier på hvilken måte han best kan oppmuntre pro-britiske kretser i Norge for derved å påvirke de norske autoriteter. Den norske regjering og befolkningens holdning overfor den britiske blokadepolitikk er av stor betydning på grunn av landet beliggenhet, den store handelsflåte og andre ressurser, heter det i brevet. Den britiske minister i Oslo, Dormer, har rapportert at både regjeringens og folkets sympati for Englands sak er større enn kanskje i noe annet nøytralt land, og at samarbeide med de britiske blokadetilakene kan ventes i den grad det er forenlig med teknisk nøytralitet. Dormer har i private samtaler med nordmenn sagt at på grunn av Norges beliggenhet vil alltid England betrakte et angrep på Norge som et angrep på seg selv. Han spør om han kan fremholde dette som et offisielt britisk syn. (Cab 66/1 s. 56-58).

Generalstaben sa i sitt svar den 3. september at det ikke var noe i veien for å meddele

dette konfidensielt til de norske myndigheter, men det ble gjort oppmerksom på at dette ikke gjaldt mot tyske flyangrep.

Noe av det som interesserer mest ved generalstabens svar, er at transitten av jernmalm over Narvik for første gang blir nevnt. Norsk nøytralitet vil være av større fordel for Tyskland enn for de allierte, heter det, ikke minst på grunn av malmtilførselen til Tyskland over Narvik. Generalstaben mener derfor at det ikke er sannsynlig at Tyskland vil angripe Norge annet enn som represalier, selv om Norge i stor grad favoriserer de allierte. På den annen side blir det gjort oppmerksom på at Norge er så avhengig av matvarer og av råstoffer til sin industri fra oversjøiske områder, at vestmaktene kan øve et sterkt økonomisk press på landet. Hvis den britiske regjering skulle nekte Norge transitten av jernmalm, er det sannsynlig at tyskerne vil svare med represalier mot Norge, men det er vanskelig å se at tyskerne kunne gå til annet enn økonomiske eller diplomatiske tiltak.

Generalstaben drøfter inngående de mottiltak som tyskerne kunne tenkes å gjøre og finner at et tysk angrep mot Norge over sjøen ville være et ytterst risikabelt foretagende på grunn av den britiske flåtes overlegenhet. Angrep mot den norske vestkyst ville være praktisk ugjennomførlig (impracticable). Et angrep mot den norske sydkyst ville være mindre utrolig, men selv dette ville være så risikabelt at fordelene ved det ikke ville stå i forhold til den risiko som det innebar. Som mottiltak overfor Norge ville det være mest sannsynlig med sporadiske tyske flyangrep mot havner i den sydlige del av landet. Men dette ville ikke ha noen avgjørende betydning. Det kunne, etter generalstabens oppfatning, tenkes at tyskerne kunne være interessert i å skaffe seg fly eller ubåtbaser i Norge, og Stavangerområdet nevnes i denne forbindelse. Det regnes isåfall ikke med norsk militær motstand, men det antas at Norge i et slikt tilfelle ville overlate andre støttepunkter til England. Generalstaben konkluderer med følgende:

- Det er i Tysklands interesse å respektere Norges nøytralitet.
- Hvis Tyskland derimot, på grunn av Norges favorisering av England, skulle gå til militære represalier, ville det være i vår interesse å komme Norge til assistanse når unntas overfor tyske flyangrep, hvor vår hjelp bare ville være indirekte. (Ved allierte flyangrep mot Tyskland.) (Cab 66/1 s. 52-55.)

Dette brev fra den britiske generalstab gir klar beskjed om at man på sakkyndig hold var helt på det rene med at Norge ikke på noen måte var truet av Tyskland. Oppfatningen var tvertimot den, at det var i tysk in-

teresse at Norge forble nøytralt. Det var særlig to grunner for det. Den ene var at transitten av jernmalm over Narvik fremdeles var mulig, selv om den var noe usikker på grunn av krigen. Skulle den bli umuliggjort, ville det la seg gjøre i betydelig grad å kompensere trafikken over Narvik med øket tilførsel gjennom Østersjøen i den tiden den var isfri. Den annen fordel for Tyskland med et nøytralt Norge var at den britiske blokade over sjøen ikke var total så lenge den norske skipsleia kunne brukes. Et tysk angrep på Norge var derfor helt utenkelig. Ut fra et slikt

synspunkt må man forstå en så erfaren politiker som *Mowinkel*, som hadde vært både stats- og utenriksminister i flere regjeringer, når han i utenrikskomitéens møte 7. oktober 1939 fant det norske nøytralitetsvernet nokså unødvendig og sa: «Kan man ikke sende hjem noen av disse mennesker som ligger rundt omkring i landet og ikke har noe å bestille?» (Stortingsdokument nr. 8 1945.)

Det gikk imidlertid ikke slik som så mange hadde håpet og ventet. Hva var grunnen til det? Kan de engelske dokumentene gi svar på det?

70% av frontkjemperne . . .

(Forts. fra side 11)

synes å ha vært en enstemmig oppfatning. Hverken i prosessen etter okkupasjonen eller på annen måte er fremkommet opplysning om at noen frivillig har gjort krav på hjelp til å skaffe seg den meget omtalte bondegård. En slik motivering må kunne sees bort fra, dess mer som det ville være adskillig sikrere å skaffe seg penger til en slik ervervelse ved velavlønnet tyskerarbeid på Norges bekostning. «Lurt» var det ikke å melde seg.

Som ventelig kan være, hadde et flertall av de frivillige forutgående NS-tilknytning, eller kom i alle fall fra kretser hvor sympatier i den retning gjorde seg gjeldende. Dette betyr imidlertid ikke nødvendigvis at det var folk som hilste den tyske okkupasjon velkommen, tvert imot fantes der blant de frivillige et så stort antall deltakere i forsvarskampen mot tyskerne i 1940 at Svein Blindheim har våget den påstand at i ingen annen gruppe nordmenn var der så stor andel av 1940-deltakere som i denne! En frivillig refererer til en «intern opptelling» blant innsatte frontkjemper med resultat 70% med tidligere krigsinnsats mot tyskerne. Rett nok ikke brukbart som referanse for Nordlandmennene, idet ikke alle frontkjemper tilhørte denne avdeling, og heller ikke siden var på Illebu. Men det gir sammen med Blindheims anførsel en pekepinn mot et ellers lite bemerket punkt, som kunne fortjene nøyere granskning.

Arkivene vedrørende regimen-

tet er som sagt dessverre bortkommet. Det finnes heller ikke noe statistisk materiale med sosiologisk utgangspunkt. Som det ser ut, later imidlertid folk med bare folkeskole, middels og høyere utdannelse til å ha vært omtrent like tallrike. Målt mot befolkningsgjennomsnittet vært betraktelig overrepresentert. Geografisk synes personellet, målt mot landsdelens relative befolkningsstyngde, å ha hatt en viss overrepresentasjon fra Østlandet med Oslo samt Trøndelag. Mens Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal har hatt færre enn en «normalfordeling» skulle gi. Ellers er det eiendommelig at såpass mange tidligere marineoffiserer fant veien dit. En frivillig minnes at noen av den grunn omtalte regimentet som «Panserskipet Norge!» Noen tidligere frivillige fra vinterkrigen i Finland fantes også, men disse synes ikke å ha vært mange.

Utdannelse og krigsinnsats

Det finnes ikke engang sikre tall på hvor mange som meldte seg, eller helt nøyaktig hvor mange som ble antatt. Diverse kilder anslår tallet på Nordlandfrivillige til mellom 800 og 1000. Opptakskravene var de vanlige for Waffen-SS, og dermed meget strenge. Det er innlysende at vanlig norsk førkrigsfratfallsprosent ved sesjon/innkalling ikke gir noen brukbar nøkkel her. Det totale antall meldinger lar seg derfor ikke på pålitelig måte anslå.

Flommen . . .

(Forts. fra side 10)

han i 1980 med «Notater fra båtstøa», året etter kom «På go' fot med gjengangere».

I år har han valgt okkupasjonstiden som emne. Handlingen i romanen «Brannsåret» er lagt til Narvik. Det hele begynner med de alliertes gjenerobring av byen, slit i okkupasjonstiden og påfølgende opphold i sinnsykehus. Sproget er muntlig, men på en god og naturlig måte. Nok et leserverdig produkt fra Oddlo Erichsens hånd. MN

Gangstere over Dresden . . .

(Forts. fra side 4)

bølgen med bombemaskiner faren. De søkte seg ut de få bygningene som enda sto igjen, og som raget som svarte søyler opp fra ildhavet, tillikemed de åpne plassene hvor hundretusener av mennesker hadde søkt tilflukt fra flammene. Men dødsbølgen skulle enda en gang gå over byen, — det hendte sent om morgenen. Byen frembød ikke lenger noe mål, for alt lå i ruiner. Det var forstedene, de nye bydeler som nu fikk sin bekomst. De flyktende sivile på gatene som løp som besatte for å komme seg unna det fryktelige inferno, de redselslagne mennesker som bare hadde en eneste tanke i hodet, — det var disse arme menesker de fiendtlige kampfly nu drev jakt på med maskingeværer og kanoner. Deres bomber herjet forferdende blant de sammenstimlede menneskene, og flyene drev jakt på dem som ville dyr over grøfter og åpne marker.

Bombene fra det første angrepet hadde falt over den gamle delen av byen som et teppe. Hvert hus som sto for seg selv lignet en brennende fakkel, andre hus var liksom blåst vekk fra jordens overflate. Direkte treff ødela hele kvartaler, fra de øverste etasjer og helt ned til grunnen, og flammene fra gatens to sider møttes i midten.

Noen få mennesker kom vaklende frem fra de brennende ruinene, — levende fakler som skrek slik som bare menneskelige vesener kan skrike i vanvitlig dødsangst. Gater og kloakkledninger ble revet opp, — det hele så ut som et månelandskap. Gatene var bestrødd med lik, lemlestedde mennesker hang i de forvridde trærne, døde hester lå nede i bombekraterne. — Svertet av røk, i klær som var revet i filler eller svidd hull i, skyndte redselslagne mennesker seg ned til engene ved Elben og til de parkanlegg som var blitt skånet av ilden. Da bombene sluttet å falle, begynte tidsinnstilte bomber og andre infernalske ødeleggelsesmidler å eksplodere i ildmørken. Sammenstyrte muregger knuste dem som hadde unnsloppet bombene i kjellerne og ilden inne i husene.

De store hallene på utstillingsområdet var fylt til trengsel av flyktninger. Her fantes ingen bunkere, ingen kjellere, ingen steder å søke dekning. — Sprengbombene kunne uhindret falle gjennom de skrøpelige takene, *brannbombene med fosforet* sprøytet dette utover de forsvarsløse menneskene. Halmen i de improviserte sengene tok øyeblikkelig fyr, alle utgangene var stengt, og alle de som ikke brant ihjel eller ble blåst vekk, ble trampet til døde av redselslagne mennesker.

Det var bare en hovedlinje av jernbanen som passerte gjennom Dresden. Det var en lett sak å

sette den ut av funksjon. Hovedjernbanestasjonen var blokkert av de altfor mange tog som ventet på å passere igjennom. Det var lykket jernbanefolkene å gjøre passasjen fri da alarmen ble gitt og de første bombene falt. Etter dette første angrepet kjørte togene inn på stasjonen igjen, for så vidt linjene var inntakte, siden ingen tenkte som muligheten av at der ville komme et angrep til. Men da så dette allikevel skjedde, ble de forskjellige tilfluktssteder håpløst blokkert. Kjellerne under venteværelsene ga en viss beskyttelse, men overfor direkte treff var de til ingen nytte. I løpet av noen få minutter var jernbanen et kaos av sand, stein, ruiner, forvridde gjenstander av stål og jern og av masser av lik som var oversprøytet med *glødende fosfor*.

Den 14. februar 1945 ble der ikke noe synlig dagry i Dresden. Svarte røykskyer hadde lagt seg foran solen og gjorde natten lengere. Først den tredje dagen, da likene var begynt å bli en akutt fare, gikk man litt etter litt i gang med å begrave de døde. Der fantes knapt nok en eneste kjeller hvor der ikke lå haugevis med døde, ikke en gate som ikke var tett bestrødd med lik. Vann-tankene på byens gamle markeds plass var fulle av mennesker som hadde druknet der. For om mulig å redde livet hadde de søkt tilflukt i dem.

Tropper fra de omkringliggende distrikter fikk ordre om å yte hjelp. Det var for størstedelen Vlassov-enheter. De måtte til stadighet avluses, da ingen greide å utholde dette arbeidet lenge ad gangen. Til å begynne med ble der gjort forsøk på å identifisere likene og begrave dem. Massegraver på 50 og 100 mennesker ble kastet opp på kirkegårdene, lange rekker med panjevogner og militære lastebiler kjørte de døde frem, det ene lag ovenpå det andre, — menn, kvinner, barn. Ikke et menneske vet nøyaktig hvor mange det var som mistet livet denne natten. 250 000, 350 000, 400 000? Ingen kan si det. Senere ble der laget likbål. Likene ble lagt i store hauger, parafin helt over dem og antent. Asken av 10 000 lik dannet en liten ås på 4 ganger 6 meter.

Dette arbeidet på gikk i ukevis, — det så ut til at det aldri skulle bli slutt på det. Våren med sin større varme øket faren for epidemier, så der måtte tas radikale forholdsregler. Tropper med flammekastere, med beskyttende klær og med gassmasker røk ut kjellerne, hvor ofrene for den 13. februar allerede befant seg i oppløsning. Alt ble forvandlet til aske, — møbler, personlige eiendeler, dokumenter, papirer, — der fins ikke det menneske som kan si hva som lå i disse kjellerne.

Men alle disse tiltak strakk ikke til for å fjerne stanken fra de oppløste likene. Hele kvartaler ble derfor avsperrert og omgitt med høye murer for å forhindre at noen kom inn der. Hvor mange kan det vel være som fremdeles ligger begravet under ruinene? Det er det ingen som kan gi beskjed om, for selv i dag er Dresden de døde by.»

Om denne gruoppvekkende *anglo-amerikanske gangsterbedrift* kunne der være litt av hvert å si. Men vi kan innskrenke oss til disse ord av den engelske generalmajor J. F. C. Fuller: «... det lønner seg bedre å kjempe som en gentleman enn som en pøbel. For en pøbels krig kan bare ende med en pøbels fred, og en pøbelaktig fred betyr bare enda en krig, og en sådan forekommer meg idiotisk.»

HVEM startet egentlig terrorbombingen av ikke-militære mål i den siste krig? *Tyskerne* var det ikke! Det bekrefter selv englenderne.

Ingen ringere enn tidligere understatssekretær i det britiske luftministerium, Mr. J. M. Spaight, innrømmer det i sin bok, «Bombing Vindicated», («Et forsvar for bombing»), som utkom i England 1944.

Understatssekretærens åpenhjertige uttalelser lyder:

«Vi begynte å bobardere byer i Tyskland før tyskerne gjorde det i England. Dette er en historisk kjennsgjerning som er blitt offisielt innrømmet. Bomber Command gikk til aksjon den 11. mai 1940. Inntil da hadde den ikke tatt krigen alvorlig (been fooling with war). 11. mai 1940 var den store datum i vår dagbok. Ikke fordi der ble oppnådd noe oppsiktsvekkende med en gang, men på grunn av det som kom til å hende i tidens fylde... Vi tilbød London som offer for frihetens og sivilisasjonens sak (sic!) Førte vi krigen inn i Tyskland, var vi sikre på at der ville bli øvet gjengjeld... Helt sikkert var det ikke, men der var en rimelig sannsynlighet for at vår hovedstad og våre industrisentrer IKKE ville bli angrepet, hvis vi hadde avholdt oss fra å angripe de samme mål i Tyskland». (Uthevet her.)

KLIPP, KLIPP, KLIPP, KLIPP . . .

Mange lesere er svært flinke til å sende oss avisutklipp.

Vi kan umulig følge med i alle aviser og tidsskrifter selv, så vi er meget takknemlige for klipp fra leserne.

FOLK og LAND
Postboks 924 Sentrum,
Oslo 1

NYTT FRA INO

VERVEBREVET

Vervebrevet som fulgte FOLK OG LAND nr. 8 har gitt usedvanlig god respons. En rekke nye medlemmer er kommet til, og svært mange tidligere medlemmer har benyttet anledningen til å gjenoppta sine «sovende» medlemskap.

Trofaste bidragsytere har benyttet anledningen til å gi en ekstra skjerv til INO.

Responen på oppfordringen i FOLK OG LAND gjør at INO i år kan notere en god økning i det totale antall medlemmer.

KATALOGEN

Vi minner igjen om katalogen «Hva er INO?». Alle medlemmer har fått publikasjonen tilsendt, og etter stor innsats fra frivillige INO-medlemmer er katalogen også sendt til samtlige biblioteker, videregående skoler, distriktshøyskoler og aviser.

Det er svært viktig at flest mulig får vite om INO's virksomhet, og medlemmer og sympatisører oppfordres til å rekvirere flere eksemplarer av «Hva er INO?» til utdeling.

Katalogen er gratis og bestilles fra: INO, postboks 924 Sen-

trum, Oslo 1, eller telefon (02) 19 06 71. Utenom kontortiden kan bestillinger inntales på vår automatiske telefonsvarer.

BOKTJENESTEN

Boktjenesten har i den siste tid fått en rekke nye titler. En del av bøkene har lenge vært utsolgt, men vi har nu fått inn et lite restopplag.

Mange av bøkene på boklisten er utmerkede julegaver, og vi oppfordrer alle til å fremme INO's formål ved å gi familiens unge bøker fra Boktjenesten i julegave.

BIBLIOTEKET

Nytt materiale strømmer stadig til biblioteket. I den siste tiden har vi mottatt verdifullt historisk materiale fra medlemmer i Rygge, Drøbak og Bærum. Blant materialet er også et par unike fotoalbum. Tidligere har tilgangen av billedmateriale vært svært dårlig, men dette ser nu ut til å bedre seg.

★ ★ ★

INO ønsker god jul til alle som støtter dets arbeide.

Spøkelset «Odessa»

Norsk presse har gjenopplivet *spøkelset «Odessa»*, dette fantasifoster som har gått igjen i kriminalitteraturen og ukebladene.

Hva er så usannheten om «Odessa»?

Navnet Odessa oppsto som en fleip i en krigsfangeleir for Waffen SS-folk i Bayern i 1945. Forsythe utnytter den i sin bok (Noen fanger var norske.) Fleipen ble satt i forbindelse med

«organisering» og fangeflukt og senere grepet med begjærighet av tysk alliertlydig ukepresse. At pressen ukritisk tok opp disse historier om en livsfarlig, superhemmelig og pengesterk, internasjonal «nazi»-organisasjon og at kriminalforfattere som «Sjakalen», er et typisk tegn i tiden.

FARLIGE TIDER

Herr redaktør!

Ja, verden er full av uro. Sovjets posisjoner vokser fram både her og der. Det virker som om både Irak og Iran får våpen fra Sovjet og dets allierte. Hensikten er først og fremst å svekke Iran, som siden kommer til å falle som en moden frukt for kommunismen. Irak er vel allerede så sosialistisk som noen kan ønske. Deretter øker faren for Europa. Forhenværende gen.major Grigorenko uttalte til Figaro den 1/3-1980 at det trolig blir et angrep på Europa ganske snart. Ikke mindre enn seks divisjoner finnes i Tsjekkoslovakia. Han la til:

«Russland innvaderte Afghanistan for å teste Vestens reaksjoner. De kommer til å intervenere over alt hvor det finnes splittelse og svakhet». Er ikke det de typiske trekk ved de aller fleste land i dag.

Det er jo trøsterikt at Norge utsettes for grove anfall i Pravda. Det kan jo tyde på at de tror Norge går inn for å forsvare seg. Men hvorfor motstand mot lagring av våpen i nord? På den andre siden av grensen, hva finnes det ikke der?

Det er meget farlige tider vi lever i. Det er noen av de tanker som rører seg i meg for tiden.

L.,Høn

ET NÆRBILDE AV FRONTKJEMPERNES INNSATS

— og en oppfordring om hjelp til sårede og falnes etterlatte

Dette er et nærbilde av krig, hentet fra Svein HALSE's bok: I FORRESTE LINJE. (Dreyers Forlag, Oslo.) Forfatteren var med i Den norske legion i 22 måneder, fra august 1941 til juli 1943. Etter krigen fikk han sin dom: 7 års tvangsarbeide.

Kampene i forreste linje under beleiringen av Leningrad skildres her så nøkternt og ekte at krigens umenneskelighet og meningsløshet går opp for en i hele sin gru. Det eneste forsonende moment, det som bærer gjennom de fryktelige påkjenninger er kameratskapet og bevisstheten om at de gjør den innsats som ventes av dem, og mer enn det.

7000 norske gutter gjorde krigsinnsats mot Sovjet i årene 1941—1945. 1000 av dem falt i kampene, 2000 ble hardt såret, invalidisert for livet.

Falnes etterlate og invalidiserte frontkjempere har hatt de største problemer etter krigen. De har ikke noen krigspensjon på linje med landsmenn som var på den «rette siden», og mange av dem er dårlig stillet økonomisk. I tillegg har også noen fått psykiske plager.

Det er disse vår HJELPEORGANISASJON søker å støtte, ved hjelp av pengegaver fra alle som respekterer frontkjempernes innsats.

Hver krone når frem til dem som trenger hjelp!

Har DU sendt DITT bidrag? GJØR DET I DAG til:

HJELPEORGANISASJONEN

Postboks 1407 Vik

Oslo 1

Postgirokonto: 5 18 07 08

Karene har funnet seg en plass hvor sola baker godt. De har kastet skjorta, kan endelig få litt sol på kroppen som ikke har vært plaget av frisk luft på det den kan huske, mens de iherdig jakter på lusa.

Schr — rehl! Pang!

Karene spretter opp som stukket av hveps. Samler sammen fillene, stormer ned i bunkerne, mens splintene synger over og rundt dem i luften.

De blir sittende resten av dagen der inne, og natta med, bare avbrutt av korte pauser når de stikker ut for å ta et raskt overblikk over situasjonen.

Bataljonens stillinger blir underlagt et fantastisk bombardement av alle kalibre; små bombekastere, artilleri av alle slag, stalinorgler, ja, noen påstår også at det grove Kystartilleriet fra Kronstadt og restene av krysseren «Marat» ennå brukbare kanoner, der den ligger på havna, deltar i konserten etter et storangrep av Luftwaffe i Påsken.

Russerne legger ilden kompakt og nøyaktig over avsnittet, hverken mer eller mindre. De vet hvor grensene går; naboavsnittene blir spart. Nå skal «die Norweger», eller som russerne sier «Norwegsky» endelig utslettes.

Den sollyse aprildagen blir trengt vekk av en stor skittengrål, illeluktende sky som legger seg tjukk og tung over avsnittet og stenger for sola.

Granatene kommer i tette svermer og slår ned med voldsomme skrall og lynglimt. Inne i skyen hvirvles jord, stein og de evige glødende splintene opp, blir slengt i alle retninger. Alt levende forsvinner ned i jordhullene eller i nisjer i grava.

Dekninger søkes overalt hvor det tenkes kan — i dette helvetes inferno, krigens hittil mest konsentrerte angrep.

Stalinorglene sender granater i tette skurer over de arme djevlene som kryper sammen og venter på «fulltreffer»n. Trommeilden overgår alt hva de i sin vildeste fantasi hadde kunnet forestille seg.

Avsnittet er fullstendig avsondret fra omverdenen. Helt og holdent er de overlatt til seg selv, må stole på at ingen svikter i dette avgjørende og skjebnesvangre øyeblikk hvor de er avhengige av hver enkelt manns dyktighet — og flaks. Tilskuerne i naboavsnittene kan bare holde pusten mens de venter, hellig overbevist om at gjennombruddet er uunngåelig og at de selv kommer til å bli revet med til slutt.

Hele det sørvestlige Leningradavsnittet, på begge sider av piggråden, lytter til skuespillet nede i Uritzsk. Ikke en lyd høres fra den kanten. Der kunne en oppvakt og handlekraftig general ha satt inn et vellykket og overraskende motangrep og avlastet bataljonen i Uritzsk.

Men det finnes ingen strateg med fantasi her oppe. De er samlet lenger sør i den lengste HKL i verdenshistorien. Heller ikke deres eget artilleri later til å være til stede.

Splintene farer som lysende prosjektiler gjennom røykmassene, borer seg fresende i alt som kommer i veien for dem.

Grava raser sammen, flere bunkere har fått fulltreffere — med alt bråk som følger med. Det er uråd — uten selv å bli satt ut av spillet — å unnsatte de sårede og dem som er ned-

gravd i de sammenraste bunkerne. Nå trengs alle mann til å motstå angrepet som følger.

Full dekning! lyder ordren. Grava skal ikke rømmes for noen pris.

Heller utslettes enn å rømme som kaniner. Den norske arven, stoltheten, stiller store krav til sine sønner i denne stund.

Hele dagen raser bombardementet i full villskap.

Grava er utslettet. Området er en rykende jordhaug av kraterer og sammenraste bunkere. Ingen i naboavsnittene regner med at det fremdeles er en levende sjel igjen i ildmørja. Man anser stillingene nedkjempet, at russerne besetter dem uten kamp og så ruller opp grava i begge retninger.

Hele Leningradfronten er i fare for å bryte sammen i sørvest. Er den såkalte «jernringen» brutt?»

De grove «koffertene» fra Kronstadt bankes ustanselig inn i avsnittet. Ut på natta stilner det litt av; selv russerne er blitt slitne! Ved soloppgang tiltar «hamringen» igjen og øker etter hvert.

Kjempelynbloff slår ut gang på gang i tette glimt i det svarte røykhavet.

I solrenningen blir det plutselig stille. Ikke en lyd høres. Røyken ligger tjukk og varm.

Man kan med full rett nevne den berømte «knappenålen».

Å dømme etter dette, står vel den russiske overkommandoen på avsnittet klar med knappenålene i fingrene for å flytte dem fram på kartene.

En truende stillhet knuger restene av forsvarerne og det mørbankede landskapet. Nå kommer de vel snart.

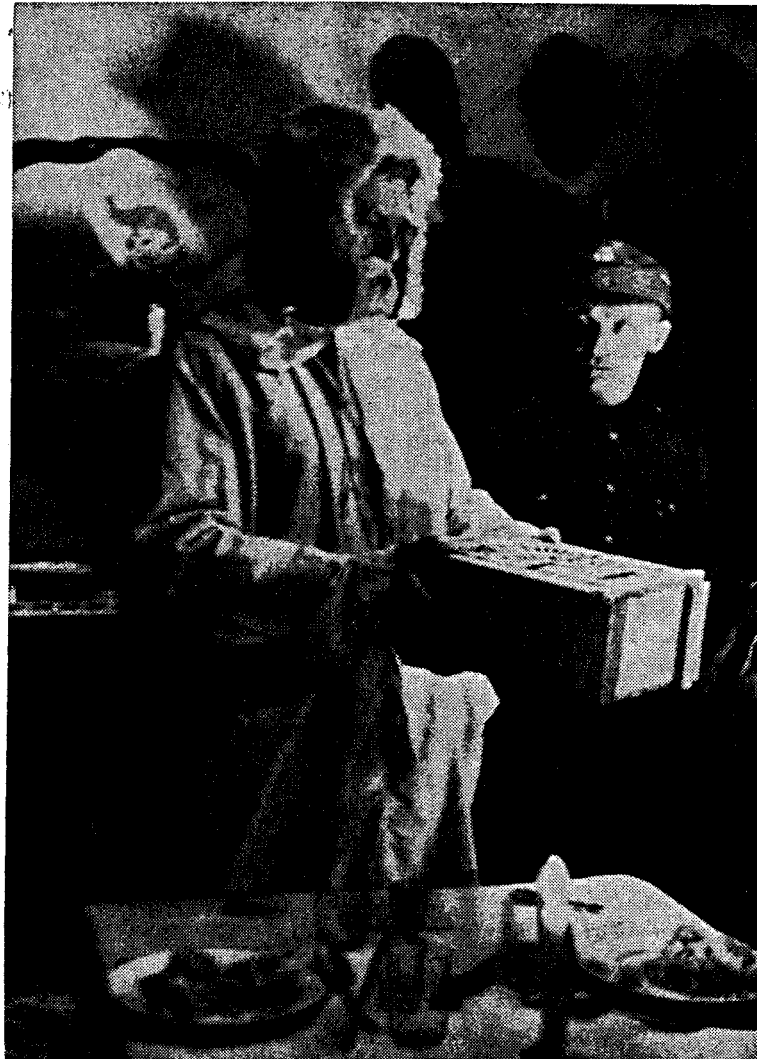
Opp av den sammenraste grava, av bunkerhull som ennå er uskadde og fra nisjer, krabber karene fram, døve og fortumlede, støvete og svarte av krutt-røyk. I all hast blir våpnene blåst rene.

De fleste av karene hadde kommet seg i sikkerhet bak gravene. Nå rykker de fram med alt de har av våpen. Flere og flere dukker fram — til stor overraskelse for sidemannen.

De vet at hele det øvrige Leningradavsnittet følger dem i deres skjebnestund. De er rede til å dø.

Tause og sammenbite, med norsk stahet, gjør de seg klare til møtet med russerne og døden! De har ikke noe annet håp enn å dø med «ære».

Et eksempel til etterfølgelse, myntet på dem som lot trommene lyde i hjemlandet, — langt der borte i vest. Hver mann har gjort opp sitt regnskap med sin gud eller forsynet, alt etter den troen han er utstyrt med.

Glem ikke æresgaven.

De vet bare at deres kjære stående på hodet. Er det virkelig liv igjen der nede?

Karene bak SMG'er, MG'er, MPi'er og karabiner biter fra seg med alt de har. Panserjegerne i avsnittet fyrer som gale med sprenggranater.

Alle biter tennene sammen, oppglødd av den heldige åpningen. Nå gjelder det enten eller. Mange har ikke noe å tape, ikke annet enn sitt eget liv. De vil ikke bli savnet hjemme — disse familiens sorte får.

Nye bølger stormer på. Vi er ferdige allikevel, tenker de fleste av karene. Russerne kan bare buse på. En gang må det ta slutt — ti mot en. Det går ikke i lengden, og ingen unnsetning i sikte. Hvor er våre venner? Drepe eller bli drept. Drepe og dø!

Bryter de igjennom, blir den siste utveien det de alltid har fryktet: «Siste kula til seg selv» — ikke fangenskap for noen pris. Russerne rykker fram som et bølgende teppe, tett og konsentrert, rettet mot midtavsnittet. Befalet jager dem nådeløst fram, slik de i vinter gjorde oppe i Berch Koirowo.

Atter blir de møtt av SMG'-enes drepende sperreild, atter blir de revet opp og slått tilbake. Igjen blir det en trykkende still-

(Forts. side 15)

Tilskuerne i parkett kan ikke riktig tro seg selv, og rister ufor-

ONDSKAPEN KJENNER INGEN GRENSER

På Furusetbanen ble det diskusjon om nordmenn i tysk tjeneste. En kar i 60-årene ble plutselig rasende og torturisten og angiveren Rinnans navn ble nevnt. Rinnan var norsk soldat, hevdet han.

Slik kan tingene fullstendig snus på hodet, Rinnans bror har nå fortalt sin livshistorie til Dagbladet-journalisten Tore Stuberg. Helt stuert var ikke denne broren av Norges bøddel nummer 1. Faren var medlem av Nasjonal Samling, og Rinnans bror, Tor Ingar, havnet i Ungdomsfylkingen til det norske «nazistpartiet». Senere kommer han med i Førergarden til Vidkun Quisling. Heller ikke en ukjent herre fra Norges okkupasjonshistorie.

Samme dag som Rinnan ble arrestert, blir også Tor Rinnan satt fast, og dermed begynner terroren. Til alt uhell har han et utseende som minner om Gestapistbroren, og samme etternavn. Navnet får han omsider tillatelse til å kvitte seg med, men før den tid har han vært gjennom mange prøvelser. I dag heter det mobbing. En av grunene til arrestasjonene av landsvikerne i 1945, var at de ikke skulle bli utsatt for gatens parlament. En annen var selvsagt at de ikke skulle flykte til utlandet for å unndra seg straff. Rettsapparatet fant ikke så store synder hos denne ulykkelige Rinnan-bror. Blant annet fikk han anledning til å gjøre militærtjeneste etter freden. Det ble bare nye fornædelser, soldatkameratene plaget han så godt de kunne.

Det er vel en slags sjelelig renselse han nå vil oppnå med å fortelle sin livshistorie som ikke er særlig munter. Boken virker ærlig, det legges ikke skjul på brorens forbrytelser som endte med dødsdom ved skyting på Kristiansten festning i Trondheim. En annen bror var med i norsk motstandsbevegelse mot tyskerne. Slik var det i noen familier.

Dette er en bok om hvordan

fedres og brødres synder også rammer andre familiemedlemmer. I dette tilfelle rammer den usedvanlig hardt — og ser ut til å være en belastning 40 år etterpå. I en skilsmisesak hvor datter av Rinnans bror er en av aktørene, blir det brukt som argument mot henne at Henry Oliver Rinnan var hennes onkel.

Det er en kjent sak at mange norske og tyske nazister ble mishandlet i fangenskapet. Det norske folk ville ha hevn. Fangevokterne var ikke mors beste barn. Noen måte skiftes ut, fangemishandlingen var for stygg.

Ingen bør straffes på kropp og sjel for det andre har gjort, selv om den gammeltestamentlige Bibel forkynner at fedres misgjerninger skal ramme i flere ledd. Noen større toleranse finner man sjelden hos presteskaper av eldre garde heller, yngre Herrens tjenere viser heldigvis andre signaler, men da blir de gjerne rammet av bannstrålen av de gamle prestemenn som sitter ved maktens tinde. Slik også her, jurister viser ikke mye nåde i en aktuell sak hvor senere ledd er aktører. Jo mere jeg ser av menneskene, jo gladere blir jeg i dyrene, sa en klok mann. Denne boken bekrefter utsagnet.

Eivind Heide i

«Forsvarets Forum» 25/10-82

Tore Stuberg:

«I skyggen av Henry Rinnan» (Grøndahl)

AV PLASSGRUNNER

må vi forbeholde oss retten til å forkorte innkomne manuskripter. Oftest gir vi innsenderen varsel om dette, men like før vi må levere manuskripter til setting, kan det bli for liten tid til det.

TIDEN ARBEIDER FOR OSS

En forskergruppe i England har vist sin interesse for Quisling-saken.

Den samler nå dokumenter for å få belyst holdbarheten i forrednavnet og den dom som berøvet Vidkun Quisling livet på Akershus.

Interessen for rettsaken mot ham fikk gruppen under lesning av boken «Quisling — The career and politica ideas of Vidkun Quisling 1887—1945, som ble utgitt på forlaget David & Charles i 1971, og som vel skulle være en motvekt til Ralph Hewins «Quisling, Prophet without Honour», som utkom i England på forlaget W. H. Allen, London, 1965.

Det var med hjelp av bl.a. riksadvokat Andreas Aulie, kriminalsjef Lars L. Abbee Lund og Olav Riste, at Paul M. Hayes skrev Quisling-biografien. Til tross for «hjelpen», slår likevel forfatteren fast at Quisling-saken bygget på et tvilsomt juridisk grunnlag.

— Quisling elsket sitt land, skriver Hayes, — men var uenig med et flertall av sine landsmenn om hvordan Norge best skulle beskytte seg mot kommunismen.

I boken kommer Hayes med skarp kritikk mot rettsoppjøret i 1945.

— Rettsaken mot Quisling var dårlig forberedt av den hjemvendte London-regjering, og lin-

jen den valgte var direkte uklok, fastslår forfatteren.

— Vidkun Quisling ble rett og slett ikke rettfærdig behandlet, ved at Paal Berg og Erik Solem var med på å dømme sin tidligere politiske motstander. De var inhabile.

Hayes sier også at regjeringens beslutning om en rettsak, som bare kunne få ett resultat, var tvilsom.

Forskergruppen som nå setter seg inn i Quisling-saken består av bl.a. universitetsprofessorer og universitetslektorer, hvorav tre var i Norge under «befrielsen» i 1945.

Taushetens løgn

Av NILS VIKEN

Legg merke til at når de allierte slapp bomber som drepte et utall mennesker, da het det «omkommet ved bombeangrep», «gikk under ved et bombeangrep», (St. Svithun i 1943, cfr. Stav. Aftenbl. 22/10-62) eller det grusomme barnedrap på Holen skole i Bergen, der allierte fly drepte 65 barn, eller flytoktet over Vallø og Knaben som resulterte i død over mange sivile.

Likegyldig hvem som slipper disse bomber så er det like grusomt, men selvsagt: det blir betydelig grusommere når våre venner slipper dem enn våre uvenner.

Hadde tyskerne eller italienerne sluppet disse bomber ville dette ha vært opplyst. (Dette er et typisk eksempel på «taushetens løgn».)

Og mens jeg er inne på bomber:

Hiroshima ble bombet 6. august 1945. Byen hadde 345 000 innb., 60% omkom.

Nagasaki ble bombet 3 dager senere. Av en befolkning på 250 000 omkom 80 000. Hertil kommer de savnede + alle kommende generasjoner som vil være merket av radioaktiviteten.

Atombombeaksjonene fant sted bare dager før verdenskrigens slutt.

Vårt Cappelens 1.-binds leksikon har nøyaktig 2 linjer om tildragelsen, — bare at atombomben ble sluppet.

Derimot får vi høre om London, at blitzen i krigens første fase drepte omkring 29 000 mennesker, eller omkring 0,4% av en befolkning på 8 millioner.

I vårt Gyldendals 1.-binds leksikon står at 6/8 1945 ble den første atombombe sluppet og «nesten alt levende ble tilintetgjort».

De nøkterne opplysninger finner vi i det amerikanske «World Almanac», Book of Facts, utgitt av storavisen «The Sun».

Heller ikke det store «Encyclopedie of Britannica» ofrer — til vår store forbauselse — mer enn noen få linjer på denne grufulle begivenhet, — hverken med skadetall eller tall på døds-ofre.

Det fremgår at alle store oppslagsverker hadde fått henstillinger om å dysse sakens facts ned.

Men her kommer vi igjen til-

bake til menneskets reaksjon overfor lidelsen, — som sjelden gjelder lidelsen i seg selv, men hvem den rammer og hvordan man personlig er følelsesmessig og interessemessig berørt av den, og innstilt overfor den.

Man sukker og sier «Der er så megen lidelse i verden». Man vander seg, — forutsatt det altså er noen som man sympatiserer med. I motsatt fall er det «Herrens straffedom».

Derfor fremholder man gang på gang London og Blitzen-aksjonene, der rammet altså 0,4% av en befolkning på 8 mill. Mens de færreste idag har vage fornemmelser om Hiroshima, — og slett ingen i forbindelse med Nagasaki. Eller Dresden, München etc.

Nu ville sikkert motparten (f.eks. Japan) ikke ha forholdt seg det spor bedre, men dette vil altså med all tydelighet vise hvordan menneskets reaksjon overfor lidelsen er.

Hvorfor ikke lære oss selv å kjenne, — stenge av både TV og radio og riktig granske dypt i oss selv.

Nils Viken,
p.t. Newcastle

Et nærbilde av frontkjempenes innsats . . .

(Forts. fra side 14)

het; med røyksure øyne kryper karene trette og slitne sammen. De vet hva som kommer.

Og det kommer.

Artilleriet setter i gang igjen. Nye skurer styrter over de sanseløse karer som ennå er i noenlunde brukbar forfatning.

Hyl og skrål, banning og sverting tar til igjen.

«Koffert» etter «koffert» faller i tette nedslag, der hvor intet er, heldigvis. Men de hete lynblaffene farer mot dem. De er ikke så treffsikre lenger, hverken fra Kronstadt eller fra bombekasteravdelingene.

Atter stilner det av, og opp av grava velter det nye brune roboter.

Gang på gang blir de møtt av innbitte motstandere og slått tilbake.

Gang på gang stormer de fram igjen. Men automatvåpnene virker som de skal. Hverken mann eller våpen svikter.

Det samme gjentar seg her som oppe i Berch Koirowo foran piggrådrestene.

De hylar av smerte og redsel, som vanvittige. Men ingen av partene gir seg.

En del fanger blir tatt. De

unnskylder seg med at de er overløpere. De hadde benyttet chansen —, sa de.

Endelig gir de opp. Russerne vil ikke satse mer på å bryte hull i ringen rundt Leningrad. Iallfall ikke her nede hvor de forbannde «Norwegsky» holder hus.

Ifølge fagfolk og fanger skal det med stort og smått ha falt opp til 7000 granater i minuttet mens det sto på som verst. Stalinorglene hadde nok bidratt med det meste.

Der det en gang var graver og bunkere, er det ikke meget igjen. Grava er på enkelte ste-

der helt vekk. Men noen få bunkere er uskadde.

Et kolossalt arbeid venter dem på frivakta. Grava skal renskes og bunkerne skal repareres og gjenoppbygges.

Bataljonen fikk en alvorlig knekk, men Den norske Legion eksisterer fremdeles, selv om rekkene er faretruende uttynnet, og flere og lengre vakter venter de gjenværende.

Tyskerne hadde trukket sammen styrker bak Uritzki til unnsetning, men det var ikke nødvendig. Dessuten rakk de ikke fram i tide.

Etter disse to angrepene, dette og det i vinter, var norsk soldaterare — i tyskerens øyne — gjenopprettet. De var med ett

blitt frontens «adelsmenn». Erklært som såkalt «A-Bataljon», Elite-bataljon av 1. klasse. Og det skulle komme til å kreve meget av dem i ettertiden.

I nyhetene meldte atter Oberkommando Wehrmacht at russernes initiativ hadde økt litt på Leningradavsnittet i Uritzki, men uten noen betydning.

I farten ble det nevnt noe om at Den norske Legion ligger der. Hadde det vært en ren tysk avdeling, så hadde det nok blitt utbasunert til fanfare fra Franz Liszts preludium. De har sans for slikt.

Atter hadde lykken smilt til dem, selv om det var et barskt smil. Men man kan ikke vente å få noe gratis.

Frontkjemperbautaen er reist

FOLK OG LAND har fått mange såre ord fra falnes etterlatte, og fra frontkjemperne over hele landet, med spørsmål om ikke tiden er inne for reisning av en minnestein for våre falne.

Det har smertet oss at avisen, av spesielle årsaker, ikke har kunnet fortelle at det i flere år har pågått store dugnadsarbeider, med slikt mål for øye. Stedet er en vakker fjelltomt, «et sted» i landet vårt.

Et ruvende minnesmerke er reist, og en kunstnerisk utsmykket bronseplate med inskripsjon festet.

Den siste oppgave er å omkransne minnet med norsk gråstein fra falnes hjemkommuner. Enkelte har hugget venners navn i fjellet.

Det er naturlig når pårørende og kamerater av våre falne gjerne vil besøke minneplassen i 1983. Og vi formidler gjerne skriftlig kontakt med initiativtakerne.

Ett er sikkert: Foregangsmennene til reisningen av minnet, og den entusiastiske flokk av dugnadsarbeidere, bør vite at falnes etterlatte og kamfeller hjemme og ute er fulle av taknemlighet over det kjempearbeide som er nedlagt. En av de beste gjerninger som er gjort etter okkupasjonen. FORDI DEN GJELDER KAMERATER SOM GA FEDRELANDET ALT.

La oss håpe at vårt folk av den må bli besjelet av den samme forsvarsvilje som disse — på tross av dagens «undergravere» — den sanne nasjonale kraft som forener folket i den vilje og i den kjærlighet som Runeberg i disse to vers av Fenrik Ståls sagner så gripende tolket for det finske folk:

Jeg så et folk som kunde alt
unntagen æren miste,
en hær av menn som frøs og falt,
men kjempet til det siste.
Fra blad til blad mit øye fór,
jeg kune kysse disse ord.

Å, hvilket mot i stridens brann
hos denne lille skare.
Si, hvordan maktet du, mitt land,
bestandig å bevare
en kjærlighet så rik og rød
hos dem du ga ditt barkebrød?

En æresgave

Også foran denne jul vedlegges et innbetalingskort i avisen.

Benytt det til støtte og hjelp for krigsskadde frontkjemperne og falnes etterlatte. Flere enn du tror trenger bistand, så ta godt i! Sløyf heller noe annet!

God jul

Vi i FOLK OG LAND sender lesere i inn- og utland ønsker om en riktig god jul og et godt nytt år.

På grunn av sperretiden for masseutsendelser i desember, kommer avisen denne gang med et dobbelnummer. Neste avis kommer ca. 20. januar 1983.

TAKK, ASLE ENGER

for at De ikke har biskop Eivind Berggrav som forbilde.

Vi gjengir fra Morgenbladet lørdag 2.10. d.å.

Intervjuer:

— Det må da føles litt underlig for en som selv satt i tysk fangenskap å være den som forrettet ved Vidkun Quislings urnenedsettelse?

— Underlig? Nei, enten det var fru Quisling eller en av våre fremtredende jøssinger som

trengte hjelp, var det meg knekende likegyldig som prest. Min oppgave som prest betyr at jeg måtte sette alt inn på å hjelpe et medmenneske i nød. Vidkun Quislings urne ble satt ned på familiegravstedet på Gjerpen kirkegård i all stillhet. Der var ingen andre tilstede enn fru Quisling og en nær venninne, samt sognepresten i Gjerpen og meg. Maria Quislings skjebne var brukket som tal. Hun var ekskludert av de

fleste og hun førte en ensom og bitter tilværelse. Hun var vel ikke akkurat noen begeistret nazist, men en lojal og trofast hustru. Det skapte en indre splid i hennes sinn og en vanskelig åndelig situasjon for henne. Hun bodde i Frogner menighet og jeg besøkte henne ofte. Og jeg overdriver ikke når jeg sier at jeg etterhvert fikk et godt innblikk i den sterke russiske personlighet som hun var.

Den som griper til sverd

Det «Nei til atomvåpen» gjør er rett og slett å si Ja til et mulig atomvåpenangrep mot Vest-Europa.

Det er lett å spille på følelsene og redslene i denne saken. For ingen liker tanken på utslettelse, ingen ønsker et ragnarokk. Men for å hindre en slik mulighet må vi holde hodet kaldt, ikke la oss rive med av følelser. Eller ta i bruk partipolitiske taskespillere, smile til galleriet. En slik politikk gir ikke troverdighet.

En sen høstdag i 1950 kom Sovjet med et fredstilbud til de fire ledere i Budapest — de som i ren fortvilelse hadde startet en revolusjon som feide kommunistene og deres lakeier ut av hovedstaden, befrikket befolkningen fra terror, vold og undertrykkelse.

Lederne i Kreml ba om «fred og forhandlinger». De ønsket frihetshelten Maletov og den nyalgte ungarske president til forhandlinger om en overenskomst. De lovet dem på tro og ære fritt leide. Intet hår skulle krummes på deres hode. De gikk til møtet, tross advarsler fra Tito. Generalen og presidenten kom aldri tilbake. Ingen vet med sikkerhet hvilken skjebne de gikk imøte.

Det eneste verden fikk oppleve var en massiv sovjetisk invasjon av Ungarn og ny undertrykkelse av folket.

Selv om det idag sitter andre gamle menn ved roret i Kreml, er politikken den samme.

Og slike politikere, hvor moralske begreper alltid viker for maktens språk, slike personer innbyr fredsbevegelsen til at vi i Vesten skal stole på, gjøre oss forsvarsløse overfor.

Takket være den militære balanse mellom øst og vest, og vissheten om at «den som griper til sverd skal falle ved sverd» har Europa hatt fred i 37 år.

Det må ikke skje at denne fred nå settes på spill av en fredspsykose uten ror i «denne verden».

Fra «Romeriksnytt»

Og englene sang...

Av KATHARINA AALL NORMANN

Ja, vi husker vel alle fra juleevangeliet at englene kom til hyrdene på marken med sin jubelsang over at Jesusbarnet, Guds egen sønn var født. Etter den eldste oversettelse, den egentlige, sang de slik: «Ære være Gud i det høyeste, OG FRED PÅ JORDEN FOR ALLE MENNESKER AV EN GOD VILJE».

Slik favnet og favner altså Gud, alles Fader, den hele verden i sine guddommelige armer.

«ALLE MENNESKER AV EN GOD VILJE»

Jeg sender Folk og Land min jule- og nyttårshilsen, med disse ord, og slutter med et lite dikt av min kjære mann, Kai, som forlot meg og gikk til en høyere verden i 1976.

De som er uten ondt i sine sinn,
skal skue Herren uten øyets bind.

De som er uten bitterhet og nag,
skal skue morgenrøden og den nye dag.

De som av Herren selv har lært å be,
skal, fylt av lyset, ham de elsker se!

Kai Ignatius Normann

När jättarna slåss

När jättarna slåss
titta dvärgarna på,
de veta förstås
vem som segrar, de små.
De vässa små pilar, av mistel,
likt Höder,
och skjuta dem helst mot den
jätte som blöder.

Den jätte som stod
ägnas lovsång och pris,
de hylla hans mod
på små pysslingars vis.
De smickra och fjäska och
märka ej hoten,
men få de en spark, — ja, då
kyssa de foten.

Den segrandes makt
kan var pyssling förstå.
Han segrat med slakt —
det var nödvändigt så.
Han ville blott freden med
tvingades döda
att kommande släkten ej skulle
föblöda.

Den striden är skön —
den tillåter mord
men fordrar en lön
utav pengar och jord.
För allas vår lycka, för friheten,
rätten —
för detta blott stred ju den segrande jätten.

Den förlorandes skuld
den är tydlig och klar,
ty den segrandes guld
ger i domstolen svar.
Nog borde väl dvärgarna urskilja
hoten,
och svar på en spark är att bita
i foten.